

KI-notat nr.: 13/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Fjellkraft AS/Bygging av Kjelvika kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Brønnøy		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Auen Korbøl	Sign.:	
Dato:	21 JAN 2010		
Vår ref.:	NVE 200704198-37		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Kjelvika kraftverk, Brønnøy kommune i Nordland fylke

Innhold

Søknad	3
Uttalelser til søknaden	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	15
Tilleggsundersøkelser og tilleggsutredninger	17
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	24
NVEs vurdering	30
NVEs konklusjon	36

Sammendrag

Fjellkraft AS (FK) søker etter vannressursloven om tillatelse til å bygge Kjelvika kraftverk i Tosbotn i Brønnøy kommune. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Kjelvika ligger i nordre ende av Tosenfjorden i Brønnøy kommune, Nordland. Kjelvikelva renner ut øst i fjorden ca. 4 km sør for Tosbotn som er et lite lokalsamfunn innerst i fjorden. Tosbotn ligger langs Rv 76 mellom E6 og Brønnøysund. Det er ingen veiforbindelse til Kjelvika. Sjøveis transport er mulig fra Tosbotn, og fra Rv 76 tvers over fjorden. Prosjektet har ved inntaket et nedbørfelt på 9,3 km². Fra de øverste kilder til utløpet i fjorden har Kjelvikelva en lengde på ca. 4 km. Størsteparten av tilsiget fra fjellet samles i et hovedløp på ca. kote 280. Herfra til ca. kote 175 renner elva i et relativt flatt terreng før den stuper bratt ned mot fjorden og flater ut igjen ca. 100 m før utløpet.

NVE behandler parallelt med denne søknaden seks andre konsesjonssøknader i Tosbotn. Samtlige prosjekt ligger innenfor en radius på 4 km, og det er utarbeidet et eget notat hvor sumvirkninger av prosjektene er vurdert.

I henhold til de justerte planene skal Kjelvika kraftverk utnytte fallet mellom kote 275 og kote 3 i Kjelvikelva. Kraftverket får en installert effekt på 4,9 MW og en gjennomsnittlig årsproduksjon på 14,3 GWh. Ved planlagt inntak i Kjelvikelva er middelvannføringen estimert til 1,07 m³/s. Det er planlagt en nedgravd rørgate på 1070 meter og en tunnel på 540 meter. Anlegget skal etter planen bygges veiløst med kaianlegg ved fjorden. En elvestrekning på 1900 meter i Kjelvikelva vil bli berørt av tiltaket.

Av hensyn til landskapet, biologisk mangfold, friluftsliv og reindrift i området har søker foreslått slipp av minstevannføring i Kjelvikelva på 242 l/s i perioden 1. mai til 30. september, og 41 l/s resten av året. En utbygging er kostnadsestimert til 54 mill. kr hvilket gir en spesifikk utbyggingskostnad på 3,77 kr/kWh.

Brønnøy kommune er positiv til prosjektet og mener at det fremstår med mindre negative konsekvenser i de reviderte planene. Fylkesmannen i Nordland (FM) går mot en utbygging på bakgrunn av en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området. FM trekker spesielt frem områdets verdi som følge av sammenhengende ingrepsfrie naturområder fra fjord til fjell og bortfall av dette ved en realisering av prosjektet. Nordland fylkeskommune (NF) anbefaler at det gis konsesjon dersom veien inn fra Tosbotn tas ut av planene. NF mener også at det må legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutformingen av tiltaket. Både NF og Sametinget minner om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt. Reindriftsforvaltningen Nordland og Voengel Njarke reinbeitedistrikt fraråder begge at det blir gitt konsesjon til Kjelvika kraftverk. De mener at summen av alle inngrepene i deres distrikt reduserer tilgjengelig beiteareal og at Kjelvika er et viktig vår- og sommerbeite. De understreker viktigheten av at prosjektene må ses i sammenheng. Naturvernforbundet i Nordland og deres lokallag i Sør-Helgeland går mot en utbygging av Kjelvika av hensyn til nasjonale mål og føringer, kommunens miljømål og regionale planer.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt, og en økning i ny årlig kraftproduksjon. Tiltaket vil gi en varig inntekt for FK, grunneierne og kommunen.

Hensynet til det biologiske mangfoldet kan etter NVEs vurdering ivaretas med fastsettelse av konsesjonsvilkår, der det blant annet settes krav om minstevannføring hele året i Kjelvikelva. Utbyggingen vil redusere opplevelsverdier knyttet til Kjelvikheia, men de negative virkningene av prosjektet oppveies etter vårt syn av fordelene ved økt kraftproduksjon og verdiskapning. Med et tilstrekkelig slipp av minstevannføring og vannvei i fjell fra fjorden og helt opp til inntaket finner NVE at de landskapsmessige effektene kan avbøtes i tilstrekkelig grad. FK har lagt frem et utbyggingsalternativ med nedgravd rørgate på øvre halvdel av vannveien. Etter vår vurdering er valget mellom nedgravd rørgate og tunnel i dette området avgjørende for konsesjonsspørsmålet og NVE mener at det må benyttes tunnel helt frem til inntaket for å minimere konflikten med reinbeiteinteressene og landskapsopplevelsen i dette området. NVE mener videre at utbygger må involvere det lokale reinbeitedistriktet i planleggings- og anleggsfasen. Det skal legges stor vekt på at utbyggingen blir så skånsom som mulig. Dette kan ivaretas ved behandling/godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggetiden.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skaden for allmenne og private interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstilt. NVE gir derfor Fjellkraft AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Kjelvika kraftverk i Kjelvikelva på de vilkår som følger vedlagt. Vedtaket gjelder for de nye planene for installert effekt og slukeevne.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Kårøyan kraft, datert 11.04.2006:

"Fjellkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Kjelvikelva i Brønnøy kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

- *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:*
 - *å bygge Kjelvika kraftstasjon*
 - *å overføre vann fra sidebekker*
- *Etter energiloven om tillatelse til:*
 - *bygging og drift av Kjelvika kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning."

Kraftverket har følgende hoveddata:

Kjelvika kraftverk, hoveddata		alt.A	alt.B
TILSIG		<i>konsesjonssøknad</i>	<i>alternativ utbygging</i>
Nedbørfelt	km ²	9,3	13,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28,0	35,9
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	95,0	87,4
Middelvannføring	m ³ /s	0,89	1,14
Alminnelig lavvannføring	l/s	45	56
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	201	259
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	34	43
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	400	180
Avløp	moh.	3	3
Lengde på berørt elvestrekning	m	2400	675
Brutto fallhøyde	m	397	177
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,932	0,413
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,300	2,300
Slukeevne, min	m ³ /s	0,030	0,030
Tilløpsrør, diameter	mm	1000	1000
Overføringskanaler	m	670	
Overføringskanaler, tverrsnitt	m ²	0,7	
Tunnel, tverrsnitt	m ²	16	16
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	350/ 1975	200/ 445
Installert effekt, maks	MW	7,8	3,4
Brukstid	timer	2600	3080

MAGASIN

Magasinvolum - inntak	mill. m ³	0,001	0,008
HRV	moh.	400	180
LRV	moh.	399	179

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	8,059	4,364
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	12,296	6,353
Produksjon, årlig middel	GWh	20,355	10,717

ØKONOMI (prisnivå 1.1.2007)

Utbyggingskostnad	mill.kr	64,9	33,6
Utbyggingspris	kr/kWh	3,19	3,13

Elektriske anlegg
Kjelvika kraftverk, Elektriske anlegg
GENERATOR

Ytelse	MW (MVA)	6,8 (7,5)
Ytelse	MW (MVA)	1,0 (1,1)
Spennning	kV	0,690

TRANSFORMATOR

Ytelse	MW (MVA)	7,8 (9,0)
Omsetning	kV/ kV	0,690/ 22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	4,8
Nominell spenning	kV	22

Uttalelser til søknaden

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Brønnøy kommune uttaler i vedtak fra planutvalget datert 14.03.08:

” ...

1. Brønnøy kommune er positiv til realisering av Kjelvika kraftverk, Tosbotn i henhold til foreliggende konsesjonssøknad.
2. I videre bearbeiding av prosjektet er det viktig at det søkes løsninger som
 - reduserer behovet for deponering av overskuddsmasser
 - bidrar til maksimal landskapstilpasset trasé for adkomstveg
 - ivaretar avbøtende tiltak som nevnt i saksutredning, fagrapport og uttalelse fra Fylkesmannen i Nordland.
3. Nettilknytningen bør fortrinnsvis skje via jordkabel.”

Vi siterer videre fra saksframlegget:

”...

Saksvurdering:

Foreliggende planer for et småkraftverk i Kjelvika er i mottatt søknadsmateriale vurdert å gi små negative inngrepskonsekvenser isolert sett, og berører ikke spesielt verdifulle naturtyper. Like fullt vil et hittil uberørt naturområde med spennvidde fra sjø til høyfjell bli noe negativt påvirket landskapsmessig av tekniske installasjoner og redusert vannføring i elver og fosser. Dette området er i så måte det eneste gjenværende område i Brønnøy langs Tosenfjorden med disse kvalitetene. Det foreligger som kjent konkrete planer for seks andre kraftanlegg i Tosbotn området, og det kan derfor være relevant å vurderes om dette området derfor bør skånes for inngrep.

De største negative effektene av planene er likevel knyttet til foreslått adkomstvei fra Tosbotn langs fjorden og deponiet av overskuddsmasser i strandsonen mot fjorden. Begge deler vil være godt synlig på lang avstand langs fjorden, selv med fokus på god terrengtilpassing og tildekking av fyllingsskråninger. Dersom nettilknytning i Tosbotn gjennomføres som hengekabeløsning på stolper som beskrevet, vil dette også lett bli skjemmende visuelle element.

Det store masseoverskuddet er et resultat av foreslått tunelløsning, og det bør derfor vurderes alternative vannvei løsninger som gir mindre masseoverskudd.

Adkomstveien ivaretar et transportbehov både i anleggs- og driftsfasen. Den svært begrensede nytteverdien veien ellers vil ha, gir grunnlag for en viss skepsis overfor et slikt naturinngrep.

Etter rådmannens vurdering er det derfor viktig at det i videre bearbeiding av prosjektet søkes løsninger som:

- *Reduserer behovet for deponering av overskuddsmasser.*
- *Bidrar til maksimal landskapstilpasset veitrasé for adkomstveg.*
- *Sikrer tilstrekkelig minstevannføring i vassdraget*

Med disse momentene på plass vil det etter rådmannens vurdering kunne forsvares å gjennomføre planlagt utbygging, som gir et ikke uvesentlig bidrag til produksjon av forurensningsfri, fornybar energi”

Fylkesmannen i Nordland uttaler i brev datert 03.01.08:

”...

Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte, men sikkert "spise opp" en stor del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Vi har fått signaler fra Nordland fylkeskommune om at arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk vil starte opp ved årsskiftet 2007/2008. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan", noe som dermed vil gi bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.

Inngrepsfrie naturområder

Kjelvikelva med sidebekker er en del av det største gjenværende villmarkspregede område i Nordland, og strekker seg østover gjennom Tosdalen videre til Holmvassdalen. Holmvassdalen er det viktigste barskogsområdet i regionen, og er foreslått vernet. Det er bare Auster-Vefsna som kan måle seg mot kvalitetene som er dokumentert her.

Tekniske inngrep har redusert arealet og antallet villmarksprega områder (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) i Norge de siste 100 år. I perioden 1988 - 2003 mista Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mista Nordland 978 km² inngrepsfrie naturområder (> 1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81% og 45%.

Det har i mange år har vært et miljøpolitisk mål å sikre store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Dette går blant annet fram av St.meld. nr 29 (1996-97) Regional planlegging og miljøpolitikk, St. meld. nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, i St. meld. nr 37 (2000-2001) Om vasskrafta og kraftbalansen, og i Sem-erklæringa til forrige regjering. I Stortingets behandling av stortingsmelding nr 37 (2000-2001) sier komiteen blant annet følgende: "Komiteens flertall mener potensialet i framtidige utbygginger kombinert med den økte verdien av å sikre de gjenværende naturområdene gjør at epoken med store vannkraftutbygginger er over. Flertallet mener hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt".

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tekne vare på". Dette er klare føringer som man må forholde seg til. Den nye regjeringa viderefører også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring: "Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte."

Fylkesmannens beregninger av reduksjon av INON sone 1 (3-5 km fra tyngre tekniske inngrep) og sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep) samsvarer med Swecos beregninger. Bortfall av INON sone 1 og sone 2 for alternativ A er på henholdsvis 3,3 og 5,4 km², mens bortfallet for alternativ B er på henholdsvis 0,3 og 4,8 km².

Sammenhengende inngrepsfrie naturområder fra fjord til fjell er svært verdifulle for biologisk mangfold, landskapsmessige hensyn og som referanseområde i et betydelig utbyggingspresset område rundt Tosenbotn. Fylkesmannen mener at dette prosjektet må sees i sammenheng med eksisterende og planlagte utbygginger i området. Søknaden framhever i for liten grad de negative virkninger utbyggingene medfører for det inngrepsfrie naturområdet fra fjord til fjell. Vi mener derfor at konsekvensene for kraftverket i Kjevika er undervurdert. Utbyggingen vil medføre betydelig reduksjon i et av de største inngrepsfrie områdene i Nordland, og vi er av den formening at konsekvensene for inngrepsfrie områder (INON) er store negative for omsøkte kraftverk.

Bortfall av inngrepsfrie områder var en viktig del av begrunnelsen for at Fylkesmannen i uttalelse av 26.07.07, gikk i mot utbygging av Lille Tosendalen kraftverk og Tosendalen kraftverk (ref.nr. 2007/1714). Disse er lokalisert ca.5 km øst for omsøkte tiltak.

Strandsonen

Strandsonen langs sjøen er spesielt viktig som område for biologisk mangfold, friluftsliv, kulturverdier og landskapsverdier. Undersøkelser viser at det på tross av et generelt bygge og

deleforbud i 100-metersbeltet langs sjøen ikke kan registreres noen oppbremsing av nedbygging av strandsonen (www.riksrevisjonen.no). Kjelvika kraftverk vil føre til at det blir bygd en 4,4 km vei i 100-metersbeltet langs sjøen fra kraftstasjonen til Tosbotn.

Etableringen av veien vil medføre til dels markerte skjæringer inn i et landskap som i dag urørt av moderne tekniske inngrep.

Biologisk mangfold

Befaring ble gjennomført av konsulentfirmaet den 21. september 2006. Fylkesmannen mener befaringen ble gjennomført for sent på året, og er følgelig ugunstig i forhold til observasjoner av biologisk mangfold.

Vi ser det som positivt at det ble tatt belegg av moser og lavarter. Undersøkelser av dette har dessverre ofte vært fraværende i tidligere rapporter fra ulike konsulenter. Det ble påvist blant arter som lungenever, skrubbnever og lodnevreng på trær tilknyttet vassdraget, noe som indikerer en viss fuktighet. Disse lavartene er vanlige, men opplever en tilbakegang på grunn av flatehogst og vannkraftutbygging. Det er grunn til å tro at disse artene vil kunne bli påvirket som følge av redusert vannføring i Kjelvikelva.

Vurderingen av biologisk mangfold ble gjort i forhold til Rødlista fra 1999. Fylkesmannen vil minne om at det i desember 2006 ble utgitt en revidert rødliste, som erstatter Rødlista fra 1999. Vi er klar over at befaringen ble gjennomført før revidert utgave ble publisert, men ettersom miljørapporten ble ferdigstilt i september 2007 burde artene vært kontrollert opp mot revidert utgave. Søknaden må dermed anses som mangelfull med hensyn til rødlistete arter.

Fisk og ferskvassbiologi

Det er ikke foretatt systematiske undersøkelser av fisk og ferskvannsbiologi i vassdraget. Kjelvikelva er ikke registrert som anadromt vassdrag, selv om laksefisk potensielt kan vandre opp et stykke opp vassdraget (ca. 100 meter). En eventuell realisering av Kjelvikelva kraftverk vil derfor ikke være i konflikt med hensynet til anadrom laksefisk.

I følge grunneier er elva og tjernene øverst i nedbørsfeltet fisketomme. Fylkesmannen har ikke informasjon som skulle tilsi noe annet. Redusert vannføring mellom inntakene og utløpene for kraftverkene vil kunne ha negativ betydning for bunndyrfaunaen. Det er viktig å være klar over at det innenfor vanlige insektsgupper som steinfluer, vårfluer, døgnfluer og fjærmygg er oppført arter i den nasjonale rødlista over truede arter i Norge. Det burde vært gjennomført undersøkelser av bunndyrfaunaen ved utvalgte lokaliteter i omsøkte vassdrag.

Landskap og friluftsliv

De største negative effektene på landskapsbildet er tilknyttet redusert vannføring, samt bygging av inntaksdammer, rørgate, kraftstasjon og anleggsvei. Elvestrekningen med fosser og stryk mellom inntaksdammene og kraftstasjonene, vil i stor grad miste betydning som landskapselement.

Friluftslivskvaliteter henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie områder, fiske og vilt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker også friluftslivet. Kjelvikheia er mye brukt område for bærplukking og jakt. Fylkesmannen er uenig i påstanden om at utbyggingen entydig vil være positiv for friluftslivet på Kjelvikheia, da friluftslivskvaliteter henger nøye sammen med inngrepsfrie områder. Etablering av vei i strandsonen, redusert vannføring og etablering av kraftstasjon vil være i strid med nasjonal målsetting for strandsonevern, friluftsliv og uberørte områder. Såpass store inngrep vil mest sannsynlig kunne

forringe opplevelsesverdien i området, selv om tilgjengeligheten øker. Det er ikke nødvendigvis bestandig samsvar mellom brukerfrekvens og friluftskvaliteter.

Landbruksinteresser

Jord- og skogbruksinteressene i området ansees for å være små.

Reindrift

Vi har sjekket omsøkte tiltak mot Reindriftsforvaltningens arealbrukskart. Omsøkte tiltak berører viktige vår- og sommerbeiter for Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Fylkesmannen gjør ingen vurderinger av konsekvensene for reindrifta ut over denne beskrivelsen av områdebruken.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdier i området går Fylkesmannen mot utbygging av Kjelvika kraftverk. Vi vil spesielt trekke fram områdets verdi som følge av sammenhengende inngrepsfrie naturområder fra fjord til fjell, og bortfallet av denne miljøverdien som tiltaket vil medføre.

Dersom det til tross for at Fylkesmannens går mot utbyggingen blir gitt tillatelse for bygging av omsøkte tiltak, slutter vi oss til de mulige avbøtende tiltak beskrevet i Sweco Grønners rapport kapittel 5.

Det må tas hensyn til vegetasjon og landskapsmessige forhold under stikking av eksakt trase (vannveg/kabler/veger). Videre bør rør og kabler graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte; det vil si uten at det sås til med frøblanding eller gjødsles. Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon.”

Nordland fylkeskommune uttaler i vedtak fra fylkesrådet datert 26.05.08:

”...

1. Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon for bygging av Kjelvika kraftverk alternativ A, på vilkår om at veien fra Tosbotn tas ut av plan. Det forutsettes at transport til kraftstasjonen gjennomføres med båt.
2. Ved en eventuell konsesjon må følgende inntas i konsesjonsvilkårene:
 - Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.
 - At det legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.
 - Fylkesmannens og Brønnøy kommunes anbefalinger til avbøtende tiltak.

[...]

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden vil vise til Fylkesrådets tiltredelseserklæring, hvor det er klargjort at prinsippet om bærekraftighet og hensynet til miljøet skal være gjennomgripende på alle politikkområder. På bakgrunn av dette er fylkesråden i utgangspunktet kritisk til prosjekter som medfører negative konsekvenser for inngrepsfri natur. I området øst for Tosenfjorden finnes et sammenhengende og uberørt landskap som strekker seg fra fjord til fjell, noe fylkesråden tilegner stor verdi. Det ikke påvist prioriterte naturtyper eller rødlistede arter i området.

Etter en helhetsvurdering har fylkesråden funnet at man vil anbefale at det gis konsesjon for bygging av Kjelvika kraftverk. I juni 2007 anbefalte Fylkestinget at det innvilges konsesjon til seks kraftverk i Tosbotn, jf. FT-sak 60-2007. Eventuelle konsesjoner til disse seks kraftverkene tilsier at området vil endre karakter, og at et ytterligere kraftverk ikke vil utgjøre den store forskjellen. Fylkesråden anser de samfunnsmessige godene ved utbygging til å overskygge miljøkonsekvensene, og vil anbefale at alternativ A blir valgt da dette gir den største kraftproduksjonen.

Fylkesrådet ønsker at Nordland fylke skal kunne bidra til å oppfylle de mål som regjeringen har satt når det gjelder en produksjon på 30 TWh ny fornybar energi innen 2016, og en realisering av Kjelvika kan være et ledd i denne måloppnåelsen.

Fylkesråden vil likevel anbefale at veien fra Tosbotn tas ut av plan, da denne fragmenterer strandsonen og uberørte naturområder uforholdsmessig mye.

Vedtakskompetanse

Behandling av søknader etter Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) er delegert fra fylkestinget til fylkesrådet, jfr. FT-sak 10"

Statens vegvesen, region nord Helgeland distrikt uttaler i brev datert 21.11.07:

"...

Statens vegvesen har ingen merknader til konsesjonssøknaden. Vi forutsetter at tiltakshaver tar kontakt med Statens vegvesen ifm. eventuell tilknytning til offentlig vegnett."

Kystverket Nordland uttaler i brev datert 17.12.07:

"...

Norges vassdrags og energidirektorat har lagt ut på høring en konsesjonssøknad for bygging av Kjelvika kraftverk til offentlig ettersyn. Det er to alternative løsninger for Kjelvika kraftverk. Alternativ 1 har en 50 meter lang og 4-5 meter høy gravitasjonsdam, med inntak på kote 400. For begge alternativene vil det bli vei fra kraftstasjonen og inn til Tosbotn, men bro over Kjelvikelva. Kraftlinjen vil gå i kabel langs veien inn til sekundærstasjonen i Tosbotn. Det skal bygges kai for å komme til området som i dag er ubebygd.

Kystverket har ut fra havne- og farvannsmessige hensyn ingen spesielle merknader til reguleringsplanforslaget som foreligger, men ser at det skal gjøres tiltak i sjø.

Kystverket vil opplyse om at alle inngrep i sjøområder, så som bygging av molo, bygging av kai, fylling eller lignende, vil måtte gjennomgå særskilt behandling i forhold til havne- og farvannsloven før tiltaket settes i verk. Søknad om slikt tiltak skal sendes Kystverket Nordland for behandling og avgjørelse etter havne- og farvannslovens § 18 andre ledd."

Sametinget uttaler i brev datert 27.11.07:

” ...

Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge § 4k manl.net ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustuffer, gammetuffer, teltplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. krel§. 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune.”

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler i brev datert 21.12.07:

” ...

Saken har vært på høring i Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt, og vi har drøftet saken per telefon med lederen i distriktet, Per Johan Westerfjell. Reindriftsforvaltningens uttalelse har tatt med de vurderinger som er kommet fra Voengelh Njaarke.

Prosjektet i Kjelvikelva berører viktige vår- og sommerbeiter for Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Distriktet har gjennom en årrekke fått redusert sine beitearealer gjennom mange store inngrep. Flere av disse er kraftutbygginger og kraftlinjer. Spesielt har Abjøra-utbyggingen med påfølgende regulering av Kalklavvassdraget gjort store innskrenkninger i barmarksarealene for reindriften. I tillegg er distriktet sterkt berørt av hyttebygging, nydyrking, veier, jernbane, områderegulering og andre typer inngrep. Disse inngrep har medført tap av verdifulle arealer for reindriften. Distriktet er nå i den situasjonen at det er mangel på gode barmarkbeiter, noe som allerede har ført til redusert produksjon.

I tillegg er distriktet presset ved at det planlegges kraftutbygginger andre steder i distriktet, bl.a. i Tosbotnet. Det er dessuten planer om vindkraftutbygging og store turistanlegg med hyttelandsbyer.

Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt er derfor sterkt i mot utbygging av Kjelvika kraftverk. Det berørte prosjektområdet representerer en inngrepsfri "lomme" i beiteområdet, og denne ønsker reindriften å bevare. Disse vestlige sommerfjellområdene i distriktet er oppdelt av flere inngrep. Dette betyr at de urørte områdene er spesielt verdifulle. Området som berøres, tilhører samme fjellparti som går nordøstover mot Tosbotnet der det også planlegges småkraftutbygginger. Distriktet mener at dette prosjektet må ses i sammenheng med eksisterende og planlagte utbygginger som berører reindriften. Det blir derfor helt feil å betrakte og vurdere Kjelvika som et enkeltstående prosjekt. Distriktet viser derfor til de uttalelser de har sendt tidligere om planlagte kraftutbyggingsprosjekt, bl.a. om planene i Tosbotnet.

Reindriftsforvaltningen er enig i de vurderinger som kommer fra Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Det er en stor svakhet med slike planer at de blir vurdert og behandlet isolert som om det ikke fantes andre inngrep som virker inn. De samlede konsekvensene for reindriften kommer ikke fram og blir derfor sjelden vurdert når slike søknader behandles.

Reindriftsforvaltningen ser ikke at det er noen store feil i de beskrivelsene av reindrift som er gjort i søknadens kapittel 3.13. Men mangelen er vurderingen av konsekvensene fordi man bare ser på dette som et isolert prosjekt.

Vi mener det er helt vesentlig at dette urørte området forblir urørt. Reindriften i Voengelh Njaarke har hatt så store inngrepi sine arealer at dette prosjektet vil ha større skadevirkninger enn det som beskrives i søknaden. Barmarksområdene er nå oppstykket og vanskelig å foreta flyttinger gjennom. Reinens naturlige trekk mellom beiteområder er blitt vanskeliggjort, og dette fører til en mindre gunstig beitebruk. Dette har ført til og vil ytterligere føre til, merarbeid og vanskelige forhold når reineierne skal foreta nødvendige arbeidsoperasjoner med reinen som for eksempel samling, flytting, merking og slakting. Dette går utover produksjonen i reindriften ved at reintallet må reduseres, og slaktevektene reduseres. Det fører også til større kostnader for reineierne på grunn av merarbeid og bruk av flere tekniske hjelpemidler, eks. helikopter i forbindelse med samling.

På denne bakgrunn mener Reindriftsforvaltningen at konsekvensene av utbygging av Kjelvika kraftverk må behandles og vurderes ut fra det som er realitetene for reindriften i Voengelh Njaarke. Realitetene er at det er inngrepene som har overstyringen av reindriften. Sammen med de andre planlagte utbyggingsplanene i distriktet vil Kjelvika kraftverk gjøre det enda vanskeligere å oppnå en forsvarlig økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift. Dette vil også gå utover den sørsamiske reindriften og den store betydningen den har for sørsamisk kultur og språk. Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt har mange utøvere sammenlignet med andre sørsamiske reinbeitedistrikt i Nordland. Distriktet utgjør derfor et kjerneområde for den sørsamiske reindriften. Vi mener at alle planene om kraftutbygging i Voengelh Njaarke truer det materielle grunnlaget for sørsamisk kultur i distriktet.

Norge har folkerettslige forpliktelser til å sikre og utvikle det materielle grunnlaget for samisk kultur. Reindriftsforvaltningen mener derfor at folkerettens krav om vern av urfolks nærings- og ressursgrunnlag vil ha betydning i denne saken. Vi tenker spesielt på ILO-konvensjon nr. 169 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, særlig artikkel 27.

NVE oppfordres til å vurdere de folkerettslige sider ved denne og de andre kraftutbyggingsplanene i Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt.

Reindriftsforvaltningen fraråder at det blir gitt tillatelse til utbygging av Kjelvika kraftverk.”

Helgelandskraft AS uttaler i brev datert 19.12.07:

” ...

Kommentarer til nettilknytningen:

Kjelvika Kraftverk ses i sammenheng med de 6 andre kraftverk som HelgelandsKraft AS har søkt om i samme område.

Kraftverkene betinger at det blir bygd 132 kV fram til en ny trafostasjon i Tosbotnet.

Fra denne trafostasjon legges nye 22 kV kabler fram til hvert enkelt kraftverk, egne produksjonsradialer som blir hver enkelt utbyggers eiendom.

Eierskille blir på 22 kV kabelmuffe på effektbryter i trafostasjonen.

Når det gjelder kostnader må alle de 7 nye kraftverkene ta del i kostnaden for 132 kV linje og trafostasjon. Fordeling etter installert effekt i MW.

Produksjonsradialene fra kraftverk fram til trafostasjon bekostes i helhet av hvert enkelt kraftverk.

Kjelvika: Det legges 22 kV kabel i veg i lengde av ca 4,4 km fra kraftverk fram til trafostasjon, (avhengig av veilengde). Siste stykke inn til trafostasjon kan også bygges som 22 kV linje med hengekabel.

Ettersom alle produksjonsradialene til HelgelandsKraft's stasjoner planlegges lagt i kabel er det mest fornuftig at Kjelvika's tilknytning kan skje gjennom 22 kV kabel i helhet.

Tosbotnnettet er under planlegging og vi ønsker en samkjøring av kabelgrøfter med både 132 kV og 22 kV kabler.

Pr i dag kan vi ikke gi noe svar på kostnadene, da vi først skal kjøre en omfattende nettanalyse for de påtenkte kraftverks innflytelse på nettet.

Nettanalysen vil gi svar på nødvendig dimensjonering av anlegget, og det samme hvilke parameter som generatorer og øvrig utstyr skal bestykkes etter."

Naturvernforbundet avd. Sør-Helgeland og avd. Nordland uttaler i brev datert 22.12.07:

"...

Norges Naturvernforbund, her representert ved lokallaget på Sør-Helgeland og fylkeslaget i Nordland, mener at utbygging av Kjelvika kraftverk kommer i konflikt med nasjonale mål og føringer, kommunens egne miljømål, og regionale planprosesser. Tiltaksområdet er sammenhengende inngrepsfritt fra fjord til fjell. Hele inngrepet, inkludert 4,4 km vei i strandsonen, reduserer INON med 9 km². I tillegg endres 4 km² fra sone 1 (3-5 km fra inngrep) til sone 2 (1-3 km fra inngrep).

Kjelvika og Kjelvikelva med sidebekker er en del av det største gjenværende villmarkspregede område i Nordland, og strekker seg østover gjennom Tosdalen videre til Holmvassdalen, som er klargjort for barskogvern. Sammenhengende inngrepsfrihet fra fjord til fjell gir stor verdi for biologisk mangfold i følge NVE veileder 3/2007. Det er en nasjonal målsetting å bevare inngrepsfrie naturområder. Utbyggingsområdet har i dag få forstyrrelser fra menneskelig aktivitet noe som ytterligere styrker verdien for området. Naturvernforbundet mener at det må gjøres en egen vurdering av områdets verdi for store rovdyr og konsekvenser for disse.

Naturvernforbundet mener utbygger i for liten grad trekker fram de negative virkninger utbyggingene medfører for inngrepsfri natur (INON), biologisk mangfold, landskap og kulturminner. Området er lite undersøkt og kartlagt. Biologisk mangfold består også av helt vanlige planter, insekter og dyr. Det at vi ikke kjenner til unikt biologisk materiale, betyr ikke at ikke finnes. Man har ikke foretatt arkeologiske undersøkelser av området og Voengelh njaarke får atter en gang innskrenket sine beitearealer. Vi savner også en grundig undersøkelse av rødlistearter. Både etter veitraseen og ellers i det berørte området.

På denne bakgrunn går Naturvernforbundet sterkt imot at konsesjon blir gitt.

Vi viser til Soria Moriaerklæringa, som legg stor vekt på å ta vare på urørte vassdrag. Der står det at hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt. Dette er samme formulering som Stortinget brukte ved behandling av St.meld. nr. 37 (2000-01) Om vasskrafta og kraftbalansen, og som Bondevik II-regjeringa hadde med i Semerklæringa. Det

bør derfor ikke herske noen tvil om at det er tverrpolitisk enighet om å sikre våre siste urørte vassdrag.

Riksrevisjonen - har i 2006 og 2007 lagt fram utredningsrapporter som utvetydig slår fast at det foreligger massiv systemsvikt og mangel på styring hva gjelder Norges ivaretagelse av verdifulle naturområder og biologisk mangfold. En uavhengig utredning utført av svenske fageksperter i 2006, gir også strykkarakter på Norges miljøinnsats på dette området.

Naturfaglige verdier:

Kjelvika er i naturfaglig sammenheng godt egnet både som type- og referansevassdrag. Vassdraget ivaretar variasjonene innen regionen på en mer representativ måte enn nabovassdragene.

Geofag: stor verneverdi

Botanikk: meget stor verneverdi

Landfauna: meget stor verneverdi

Vannfauna: meget stor verneverdi

Av rødlistede arter er det ikke kjent at det er noen arter i området, men det er ikke blitt undersøkt. Det er en stor svakhet med rapporten.

Kulturminneverdier.

Området kan ha kulturminner knyttet til samisk kultur. Dette er ikke undersøkt.

Friluftsjnteresser.

Vegetasjonsmessig har feltet et spenn fra grå og golde områder i øst til grønne og frodige områder i vest. Området har et urørt preg. Feltet er godt egnet for bærplukking og lengre turer til fots og på ski.

Under konsekvenser står det at utbyggingen vil være positiv for friluftslivet på Kjelvikheia. Her må man være klar over at deler av friluftslivet ikke ønsker naturen tilrettelagt, og utbygging her vil ødelegge for den autentiske naturopplevelsen og friluftslivet. En vei i strandsonen langs fjorden, reduserte fossefall og en dam inne på fjellet vil ikke høyne livskvaliteten for den besøkende. Landskapsbildet fra Tosfjorden og Tosenveien vil bli sterkt forringet.

Landbruksinteresser.

Jord- og skogbruksinteressene i feltet ansees for små. Liten verneverdi.

Reindrift.

De beste beiteområdene finnes i nedre del av nedbørfeltet. Samene er et urfolk med sin opprinnelse i steinalderen. Derfor kan det finnes kulturminner etter jaktanlegg etc. fra tiden før man begynte med tamrein og det kan også finnes boplasser etter sjø eller markasamer. Dersom slike kulturminner finnes er området viktig for den samiske identiteten. (Hittil har jo stort sett all utbygging oversett det faktum at det finnes andre samiske kulturminner enn bare etter reindrift.) Reinbeitedistriktet Voengelh njaarke vil med utbygging av Kjelvikelva atter engang vike for storsamfunnets mer eller mindre velfunderte tiltak. Reinfriften sysselsetter ikke så veldig mange personer, men den bruker faktisk 45% av Norges areal. De fleste vet egentlig ikke hvor sårbar reinen er for forandringer i miljøet sitt. Utbygging her vil påvirke kalvingslandet og vår og sommerbeite. Utbyggingen er negativ for reindrift. Etter vårt syn vil en utbygging stride mot

ILO konvensjon 169 og det vil også bryte med Grunnlovens § 110 A. Vi regner med at reindriftsnæringens uttalelser dekker dette fagtemaet mer i dybden.

Kommuneplanen

"Overordna miljømål for Brønnøy (vedtatt 10.11.93)

- *Kommunen vil gjennom aktiv bruk av "føre var prinsippet", arbeide for ei samfunnsutvikling som ikke forringer naturens produksjonspotensial og uten at viktige natur- og kulturverdier går tapt*
- *Miljøvern hensyn skal legges til grunn for kommunens virksomhet ved planlegging og politikkutforming. Kommunen vil på kort og lang sikt ivareta naturverninteressene ved planlegging og arealdisponering, sikre biologisk mangfold, viktige naturområder og landskapstrekk og sørge for å gjennomføre restaureringstiltak i forbindelse med tidligere naturinngrep."*

BAKGRUNN FOR SAKEN

Fjellkraft as søker om konsesjon for bygging og drift av Kjelvika kraftverk, etter å ha inngått avtale om dette med berørte grunneiere. Det er gjort avtale med HelgelandsKraft AS om kraftlinje ut. Helgelandskraft har søkt konsesjon for i alt 6 kraftverksprosjekter i Tosbotn. I søknaden inngår ny sekundærstasjon for 132/22 kV i Tosbotn. Det mest omstridte ligger i Tosdalen og berører de tilstøtende INON til Kjelvika. Fylkesmannen i Nordland i likhet med Naturvernforbundet har gått mot det konsesjonssøkte Tosdalen kraftverk.

Småkraftverksutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disses småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert "spise opp" en stor del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Nordland fylkeskommune vil starte arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk ved årsskiftet 2007/2008. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Det bør i særlig grad gjelde Kjelvika kraftverk.

Forsyningssituasjonen

I søkers begrunnelse av tiltaket ble leveringssikkerhet og ny fornybar kraft brukt som argument.

Naturvernforbundet vil i denne sammenheng peke på at det i Helgeland/Salten er et stort overskudd på kraft (vel 40% av forbruket), og at kraftlinjenettet ikke har kapasitet til å frakte mer strøm ut av regionen. Det framstår derfor som helt uakseptabelt å bygge ut mer kraft i et urørt vassdrag. Heller ingen andre miljø- eller samfunnsinteresser taler for en slik utbygging. Etter vårt syn bør ikke strømmangel være noe utslagsgivende argument i konsesjonsspørsmålet.

Det står også at utbyggingen vil bidra til kraftoppdekking og næringsutvikling i distriktene. Dette må være en generell formulering som ikke kan relateres til Tosbotn. Næringsutvikling vil kun være i anleggsperioden. Når anlegget er ferdig er det ikke mer aktivitet her. Anleggsperioden vil strekke seg over ca. et år. Videre står det: Lokal utnyttelse av energiressursene er av stor betydning for eiere og grunneiere, og bidrar til trygging av livsgrunnlaget og forbedring av forutsetningene for lokalnæringsutvikling!! Synes at dette argumentet er litt merkelig i og med at ingen eiere eller grunneiere bor i Tosbotn. Videre står det på Side 36 at driftsperioden ikke vil medføre faste ansettelser.

Konklusjon

Kraftpotensialet fra utbyggingen står ikke i et rimelig forhold til naturinngrepene i dette uberørte området. Det er heller ikke bruk for krafta de nærmeste år. Heller ingen andre samfunnsinteresser taler for ei utbygging. Naturvernforbundet går sterkt mot at denne konsesjonen for kraftutbygging i inngrepsfri norsk vassdragsnatur blir innvilget."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 18. juli 2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"...

Tilsvar til høringsuttalelse

Viser til oversendte høringsuttalelser i forbindelse med søknad om konsesjon til bygging av Kjelvika kraftverk i Brønnøy kommune. Vi har følgende kommentarer til de innkomne uttalelsene:

Kommentarer til uttalelse fra Norges Naturvernforbund

Med henvisning til pkt.3.6 Flora og fauna (avsnitt 3) i konsesjonssøknaden, sitat: "Det ble tatt belegg fra moser og lav fra et transekt ved elvebredden og fra skogen langs elven. De aller fleste av de innsamlede artene var ytterst vanlige og vidt utbredte, og ingen var typisk fosserøypåvirkede arter på den norske rødlista. Torvmoser var dominerende langs elvebredden. Disse, inkludert grasmose, sveltglefsemose og sveltflakmose, er egentlig ekte myrplanter, men greier seg utmerket på fastmark og berg nær fosser og på elvekanter på grunn av stadig vanntilgang. Det er mye berg i dagen i selve elveleiet, og bortsett fra i ekstreme flomsituasjoner gir ikke elven nok fuktpåvirkning til elvekantvegetasjonen til å opprettholde rene fossesprutpåvirkede samfunn. På gamle trær i skogen ved elva ble det funnet blant annet lungenever, skrubbenever og lodnevreng som indikerer en viss fuktpåvirkning".

Naturvernforbundet medgir at det ikke er kjent at det er rødlistearter i området, men også at dette ikke er undersøkt. I selve utbyggingsområdet, kraftstasjonsområdet, langs elven og i de foreslåtte inntaksområdene er flora studert nøye. Når det gjelder fokus på rødlistearter spesielt og for den planlagte veien langs fjorden inn til Tosbotn, er ikke dette studert. Her opplyser vi at planen om en vei frem til kraftstasjonsområdet først ble besluttet etter at BM-befaringen ble gjort.

Vi stiller oss derfor positiv til å utrede biomangfoldet langs den 4,4 km lange veitraseen. Oppdatering ut fra revidert rødliste (2006) av BM-rapporten kan gjøres viss ønskelig.

Kommentarer til uttalelse fra Reindriftforvaltningen i Nordland

Vi forstår utmerket godt at det kan oppstå ulemper for reindriftnæringa, da spesielt under anleggsarbeidet. Disse ulempene kan vi langt på gjøre avbøtende tiltak på ved å ta næringa med på råd slik at en tilpasser de enkelte anleggsfasene.

Anleggsarbeide i dagen utføres ikke i sein vår/sommermåned/eller når det er rein i området. Det er planlagt tunneldrift og dette arbeidet kan planlegges som vinterarbeide. Anleggsveien frem til kraftstasjonen holdes låst ved bom slik at kun anleggstrafikk får slippe igjennom. I den grad reindriftnæringa vil kunne ha fordel av veien, vil vi kunne være åpne for dette.

Kommentarer til uttalelse fra Fylkesmannen i Nordland

Vei kontra sjøforbindelse til kraftverket er vurdert og begrunnelsen for å velge veiforbindelse er som følger:

- *Veiforbindelse muliggjør legging av kabel i veiskulder (grøft). Alternativt uten vei ville vært en luftledning med de konflikter dette medfører i forhold til fugl.*
- *Bygging av kai utenfor kraftstasjonen ville medført et større naturinngrep estetisk sett.*
- *Dessuten måtte en ha bygd en tilsvarende kai på vestsiden av fjorden. Avkjøring fra riksveien ville ha vært en sikkerhetsrisiko i seg selv. I tillegg ville det økonomisk sett vært lite gunstig. Tunge gods til kraftstasjonen ville ha krevd et spesialskip.*
- *Tilgjengeligheten til kraftverket ville for all blitt redusert, noe som igjen ville betydd lavere beredskap og høyere sårbarhet.*

Å anlegge en vei (4,4 km) på strekningen fra Tosbotn og til Kjelvika vil ikke medføre et prosjekt i henhold til en bestemt veinormal hvor hensynet til kurveradius og stigningsforhold blir bestemmende. Noe som igjen ofte fører til skjæringer og fyllinger. Denne veien skal stikkes ut med nennsomhet og fremstå som en landskapstilpasset vei. For tiltakshaver er det kun kravspesifikasjonen i forhold til betjening av kraftverket som blir bestemmende.

En vil tilstrebe å ta vare på toppvegetasjonen slik at de stedegne artene vil kunne revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte.

Kommentarer til uttalelse fra Brønnøy kommune

Vi har merket oss kommentarene fra kommunen og er inneforstått med følgende:

- *Overskuddsmasser vil primært bli brukt i veien hvor stedlige masser er for dårlige. Skulle det fortsatt være et overskudd vil en deponere disse i samråd med kommunen for om mulig å bruke disse til senere formål.*
- *Veien fra Tosbotn til Kjelvika vil bli planlagt i samarbeide med kommunen slik at intensjonen i utsagnet "landskapstilpasset" blir ivaretatt.*
- *Når det gjelder å ivareta de forpliktelser en konsesjon innebærer kan vi nevne at vi fra første dag vil ha en anleggsleder til stede. Vi vet at det er krevende å følge opp for eksempel de avbøtende tiltak og for øvrig de hensyn som følger av en eventuell konsesjon.*
- *Nettilknytningen vil bli utført med jordkabel som forlegges i vegskulderen.*

Tiltakshaver håper med dette å ha belyst de problemstillingene som har fremkommet i høringsrundene, og ser fram til en rask og positiv behandling av søknaden."

Tilleggsundersøkelser og tilleggsutredninger

I forbindelse med sluttbefaringen av søknaden om bygging av Kjelvika kraftverk så ba NVE søker om tilleggsutredninger. Disse ble utført vinteren 2008/2009 og resultatet ble sendt på en begrenset høring 20.04.2009.

” ...

1 BAKGRUNN

Det ble 19.10.2007 søkt NVE om konsesjon til utnyttelse av fallet i Kjelvikelva i Brønnøy kommune i Nordland til kraftproduksjon. Søknaden har vært ute til høring og NVE var på befaring 25.8.2008.

På bakgrunn av befaringen har NVE kommet med ønske om følgende tilleggsutredninger:

1. Utrede et alternativ med inntak på ca kote 270, i hovedelva like nedstrøms bekkemøtene.
2. Utrede et alternativ med inntak på ca kote 170, i en naturlig forsenkning/lite juv hvor det i dag er et lite basseng.
3. Avklare status for anleggelse av vei inn til Tosbotn kontra bruk av båt og kaianlegg ved den planlagte kraftstasjonen.

Fjellkraft AS har engasjert SWECO Norge AS til å vurdere og beskrive de alternativene som er bemerket av NVE opp mot de løsningene som er skissert i konsesjonssøknaden som ble sendt NVE 19.10.2007.

Denne rapporten beskriver Kjelvika kraftverk med inntak på kote 275 moh, som fremstår som en god løsning for utnyttelse av fallet i Kjelvikelva.

Inntak på kote 170 moh i stedet for kote 275 moh er beskrevet i rapporten under alternative utbyggingsløsninger, se side 13.

Videre har Fjellkraft besluttet å søke om anleggelse kaianlegg ved den planlagte kraftstasjonen i stedet for atkomstvei fra Tosbotn. Beslutningen om å bygge et veiløst anlegg er gjort med hensikt om å begrense inngrep i naturen. Valgte løsning er beskrevet under transportanlegg, side 9.

For informasjon om tiltaket utover det som er beskrevet i denne rapporten henvises det til konsesjonssøknad med vedlegg sendt NVE 19.10.2007.

2 BESKRIVELSE AV TILTAKET

2.1 Hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	11,9
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	33,5
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	89,7
Middelvallvannføring	m ³ /s	1,07
Alminnelig lavvannføring	l/s	53
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	242
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	41

KRAFTVERK

Inntak	moh.	275
Avløp	moh.	3
Lengde på berørt elvestrekning	m	1900
Brutto fallhøyde	m	272
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,59
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,23
Slukeevne, min	m ³ /s	0,030
Tilløpsrør, diameter	mm	900
Tunnel, tverrsnitt	m ²	0,7
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1070/540
Installert effekt, maks	MW	4,9
Brukstid	timer	2930

MAGASIN

Magasinvolum - inntak	mill. m ³	0
HRV	moh.	275
LRV	moh.	275

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	6,0
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,3
Produksjon, årlig middel	GWh	14,3

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	54
Utbyggingspris	kr/kWh	3,77

GENERATOR

Ytelse G1/G2	MVA	3,5/1,7
Spenning	kV	ca. 6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse T1/T2	MVA	3,5/1,7
Omsetning	kV/ kV	ca. 6,6/ 22

NETTILKNYTNING

Sjøkabel, lengde	km	4,8
Nominell spenning	kV	22

2.2 Teknisk plan for det søkte alternativ

Hydrologi og tilsig

Vassdraget er et typisk høyfjellsfelt med høy snaufjellsprosent, og lav effektiv sjøprosent. Feltstørrelsen oppstrøms inntaket på kote 275 moh er 11,9 km². Tiltaket vil ha hydrologiske konsekvenser på elvestrekningen mellom inntaket på kote 275 moh og utløpet av Kjelvikelva. Berørt elvestrekning fra inntaket til fjorden er 1,9 km.

Midlere vannføring ved inntaket er i perioden 1961-1990 beregnet til 1,07 m³/s og alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til ca. 0,053 m³/s. 5-persentil sommer og 5-persentil vinter er beregnet til henholdsvis 0,242 m³/s og 0,041 m³/s.

[...]

Inntak

Det bygges en betongdam på ca. kote 275 moh med et lite inntaksbasseng og et inntak som etableres på vestsiden av dammen. Dammen får en lengde på ca. 50 meter og største høyde blir ca. 4 meter.

Aktuelle dam typer er platedam og buedam, begge i betong. Valg av dam type bestemmes etter geologiske undersøkelser. Figur 3 viser et bilde fra inntaksområdet. På østsiden av elveleiet er det fjell i dagen.

[...]

Vannvei

Vannveien fra inntak til kraftstasjon har en samlet lengde på 1,6 km.

Fra inntaksdammen på kote 275 moh og ned til ca. kote 220 moh ledes vannet i nedgravd rør med diameter 900 mm. Et belte langs rørtraseen på inntil 30 meter vil bli direkte berørt av grave- og sprengingsaktivitet i anleggsperioden. Skog og annen vegetasjon ryddes bort i deler av dette beltet. Trykkrøret graves ned og overfylles med masser slik at rørtraséen på sikt vil gro til med stedlig vegetasjon der hvor det ikke er fjell i dagen.

Fra ca. kote 220 moh og ned til ca. kote 25 moh ledes vannet i mikrotunnel med tverrsnitt 0,7 m². På denne strekningen blir det ingen permanente eller midlertidige inngrep som følge av etablering av vannvei.

I nederste del av tunnel, samt fra tunnelpåhugg ved ca. kote 25 moh og inn til kraftstasjonen, ledes vannet på nytt i trykkrør med diameter 900 mm med mer.

[...]

Kraftstasjonen

Kraftstasjonen plasseres i dagen på et flatt område ved Ytter-Kjelvika på sørsiden av elva, ca. 25 meter fra fjorden. Kraftstasjonsbygget oppføres med lettbetongelementer, trekledning og skifertak. Fra kraftstasjonen blir det kulvert/kanal med en lengde på 20-25 meter ut til fjorden. Utløpshøyden til avløpskanalen er anslått til kote 3.

Det installeres to Peltonaggregat med generatorer på 3,5 MVA og 1,7 MVA. Tilsvarende blir det to transformatorer med samme størrelse. Omsetningsforholdet til transformatorene blir ca 6,6 kV / 22 kV. Stasjonen får en største slukeevne på 2,23 m³/s og minste slukeevne på 0,03 m³/s.

[...]

Transportanlegg

Transport av materiell utføres i hovedsak med båt over fjorden fra eksisterende kaianlegg i Lande. Lande ligger sørvest for Kjelvika og på motsatt side av fjorden som vist på Figur 6.

Transport og atkomst til området kan også skje med båt-/flåtettransport fra Tosbotn eller direkte fra riksveien rett og over fjorden.

Like i nærheten av Kjelvika kraftstasjon bygges det kai og en permanent veiforbindelse med lengde ca. 150 m opp til kraftstasjonen. Der kaien bygges er det svaberg. Fjorden er noe langgrunn og det må derfor påregnes at kaien går ca. 10 meter ut fra svaberget. Tippmasser fra tilløpstunnel benyttes til å danne kaiområdet og det støpes en betongplate med s = 1:10 for å lette atkomst ved både flo og fjære.

Bak kraftstasjonen blir det en permanent vei frem til tunnelpåhugg ved ca kote 25 moh. Resten av anlegget blir permanent veiløst slik at naturinngrepene begrenses. Transport av anleggsmaskiner og materiell opp til dam og øvre del av vannvei foretas med helikopter.

[...]

Nettilknytning

Det er innledet kontakt med Helgelandskraft som er områdekonsesjonær. Kjelvika kraftverk er tenkt tilknyttet transformatorstasjonen i Tosbotn, se Figur 6.

Fra kraftstasjon og ca 300 meter nordover graves det ned en 22 kV jordkabel av typen TSLF 3x1x95mm² Al eller tilsvarende. Videre legges 22 kV sjøkabel fram til Tosbotn. I gruntvannsområder er det planlagt at kabelen spyles ned i leir og sandbunn. Lengden på sjøkabelen blir ca. 4,8 km. Fra fjorden og inn til Tosbotn transformatorstasjon benyttes det jordkabel av typen TSLF 3x1x95mm² Al eller tilsvarende.

Massetak og deponi

Den øvre del av vannveien er veiløs og massene som flyttes i forbindelse med etablering av rørtrasé og inntaksdam blir plassert tilbake i rørtraseen ved at traseen heves noe i lavbrekk. Overskuddsmasser fra mikrotunnel benyttes i forbindelse med bygging av kaianlegg ved fjorden. Det blir ikke behov for massedeponi.

Kjøremønster og drift av kraftverket

Kraftverket driftes som et rent elvekraftverk uten noen form for regulering eller effektkjøring. Kraftverket vil kunne kjøre på disponibelt tilsig etter at minstevannføringskravet er oppfylt. Flomtopper går som flomtap. Start og stopp av aggregat er begrenset av minste slukeevne i kraftstasjonen. Endring i vannføring i elva ved start og stopp av aggregat dempes ved at det benyttes to aggregater, samt at minstevannslipp og restfelt nedstrøms inntaket bidrar positivt.

2.3 Kostnadsoverslag

[...]

2.4 Fordeler og ulemper ved tiltaket

Kraftproduksjon, arbeidsplasser og fremkommelighet

I et normalår vil kraftverket produsere 14,3 GWh ren og fornybar energi som tilsvarer årsforbruket til ca. 700 husstander. Dette er et positivt bidrag til energiforsyningen i området og en inntektskilde for grunneier og utbygger, i tillegg til kommunen. Tiltaket gir en reduksjon i de globale klimagassutslippene i størrelsesorden 7 tusen tonn CO₂ ekvivalenter årlig ved at det reduserer behovet for forurensende kraftproduksjon (estimat basert på SINTEF-rapport fra 2007; Reduserte CO₂ utslipp som følge av økt fornybar kraftproduksjon i Norge).

I anleggsperioden vil tiltaket skape 3-5 årsverk. Det vil også være behov for tilsyn i driftsfasen, som fører til noe økt sysselsetting. Deler av investeringen vil gå til lokale leverandører og dermed styrke det lokale næringslivet. Anlegget vil indirekte gi økte inntekter til kommunen.

Kaien som bygges i Kjelvika vil lette fremkommeligheten for reindristeiere og andre brukere av området.

Redusert vannføring og potensiell innvirkning på reindrift

Nedstrøms inntaket vil det bli redusert vannføring i Kjelvikelva og naturverdier i og langs elva blir dermed noe forringet.

Utbyggingen kan potensielt påvirke reindriftsnæringen, men for å ta hensyn til reindrift i tiltaksområde vil utbygger på et tidlig tidspunkt gå i dialog med Brønnøy kommune og reindriftsnæringen for å finne fram til en god felles løsning for både anleggs- og driftsfase. På befaring ble det opplyst av representanter for reindriftsnæringen at det ikke er rein i området senere på året enn 15. august. Anleggsarbeider knyttet til etablering av rørgate legges derfor til høsten, etter 15. august, og vil dermed ikke påvirke reindriftsnæringen. Basert på de virkninger som er kartlagt i konsesjonssøknaden datert 19.10.2007, og basert på uttalelser fra reindriftsnæringen under befaringen med NVE 25.8.2008, vil tiltaket ikke medføre nevneverdige ulemper for reindriften i driftfasen.

2.5 Arealbruk og eiendomsforhold

Arealbruk

Samlet permanent berørt areal er ca. 5,6 daa fordelt på inntak, veianlegg og kraftstasjon.

[...]

Eiendomsforhold

Ingen endringer i forhold til konsesjonssøknad datert 19.10.2007.

2.6 Forholdet til offentlige planer og nasjonale føringer

Området der tiltaket er planlagt ligger i området avmerket som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) i kommuneplanens arealdel for Brønnøy kommune.

Tiltaket er ikke behandlet under Samlet Plan for vassdrag og ligger under grensen for behandling i Samlet plan som er 10 MW/ 50 GWh.

Kjelvikelva er ikke et vernet vassdrag, og Tosenfjorden er ikke del av noen nasjonal laksefjord. Det finnes heller ingen verneområder i nærheten, men det er 2 foreslåtte verneområder i området. Den ene er Lomsdalen-Visten utredningsområde ca. 6,5 km nord for Kjelvikelva. Dette utredes for en eventuell vernestatus som nasjonalpark. Det andre er Holmvassdalen ca. 10 km sørøst for Kjelvikelva, som vurderes vernet som naturreservat.

I tiltaksområdet er det sammenhengende inngrepsfrihet fra fjord til fjell. Kraftstasjonsområdet vil ligge i inngrepsfri sone 2, 1-3 km fra nærmeste inngrep. Inntaket for alternativ 1 vil ligge i inngrepsfri sone 1, 3-5 km fra nærmeste inngrep.

2.7 Alternative utbyggingsløsninger

I konsesjonssøknaden datert 19.10.2007 ble det utredet to alternativer; inntak på kote 400 moh og inntak på kote 180 moh.

Etter befaring med NVE 25.8.2008 er ytterligere to inntaksalternativer vurdert; inntak på kote 275 moh og inntak på kote 170 moh. Tabellen under viser hoveddata for disse alternativene.

Virkning for miljø, naturressurser og samfunn vil være tilnærmet lik for de tre nederste inntaksalternativene, mens virkningen kan være noe større om inntaket etableres ved kote 400 moh.

Inntak på kote 275 moh kommer best ut økonomisk av de fire inntaksalternativene som er vurdert. I tillegg er det en samfunnsmessig gevinst ved å legge inntaket på kote 275 moh ettersom det medfører større produksjon av ren og fornybar energi enn alternativene med inntak lengre nede i elva.

[...]

3 KONKLUSJON

Basert på de vurderinger som er gjort etter befaringen med NVE 25.8.2008 fremstår den tekniske løsningen med inntak på kote 275 moh som den beste av de vurderte alternativene.

Det søkes derfor NVE om at herværende beskrivelse med inntak på kote 275 moh legges til grunn for behandlingen av konsesjonssøknaden for Kjelvika kraftverk som ble oversendt NVE 19.10.2007. Tidligere omsøkte alternativ med inntak på kote 400 moh og kote 180 moh bortfaller."

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til tilleggsutredningen som er utført:

Brønnøy kommune uttaler i brev datert 12.05.09:

"...

Viser til oversendelse pr. epost den 20.04.2009 av Tilleggsbeskrivelse fra Sweco Norge AS dat. mars 2009 med oversiktskart dat. 25.2.2009. Frist for innspill var satt til den 15.05.2009.

Fjellkraft AS sine opprinnelige planer fra 2007 for utnyttelse av vannfallet i Kjelvikelva, Tosbotn til kraftproduksjon er endret etter befaring den 25.08.08 og innspill fra NVE. Hovedutfordringene har vært knyttet til valg av sted/høyde for inntak, vanntunelløsning og veitilknytning for anlegget.

Brønnøy kommune konstaterer med tilfredshet at reviderte planer er korrigert i positiv retning for de forhold som kommunen har påpekt i sin behandling av saken, jfr. sak 20/08 i det faste utvalget for plansaker den 12.03.08. I sum gir dette mindre negative konsekvenser for landskap og miljø.

De viktigste endringene er at:

- ved å velge mikrotunnel i stedet for sprengt tunell er det ikke lenger behov for massedeponi ved sjøen.*
- ved å velge kailøsning som adkomst fremfor veitilknytning og jordkabel/sjøkabel for nettilknytning, unngås ytterligere landskapsinngrep.*
- ved å flytte inntakspunktet i vassdraget ned til kote +275 fra kote +400 reduseres de synlige inngrepene i landskapet.*

Brønnøy kommune er på dette grunnlaget positiv til den nye løsningen slik den beskrives i rapport fra Sweco Norge AS dat. mars 2009."

Nordland fylkeskommune uttaler i brev datert 27.05.09:

"...

Planfaglig vurdering

Ingen planfaglige merknader.

Kulturminnefaglig vurdering

Kulturminnemyndigheten viser til Fylkesrådets vedtak 55-2008. Vårt vilkår opprettholdes. Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner; vi viser til egen uttalelse fra Sametinget."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler i brev datert 18.05.09:

” ...

Det vises til oversendelse "Beskrivelse av Kjelvika kraftverk med inntak på kote 275" utarbeidet av Sweco, mars 2009. Det berørte reinbeitedistriktet, Voengelh Njaarke, har fått tilsendt e-post med endringsforslaget. Reindriftsforvaltningen har ikke mottatt uttalelse fra distriktet, men det er mulig at det er sendt/sendes direkte til NVE.

Det vises til tidligere brev av 21.12.2007 der Reindriftsforvaltningen fraråder at det blir gitt tillatelse til utbygging av Kjelvika kraftverk.

Det er foretatt en del endringer i den opprinnelige søknaden. Det foreligger nå ett omsøkt alternativ med inntak på kote 275. Den tidligere søknaden hadde to alternativer med inntak på henholdsvis kote 400 og kote 180.

Selv om inntaket er flyttet lenger ned i vassdraget i forhold til det tidligere alternativet på kote 400, er det berørte området for reindriften ikke vesentlig endret langs elvestrekningen. Den største endringen er at det ikke lenger planlegges vei fra kraftstasjonen til Tosbotnet. Transport skal skje ved en kombinasjon av kai ved fjorden og vei fra kaia til kraftstasjonen. Det er en fordel at den 4,4 km lange veien er tatt ut av søknaden. Dette vil ta bort effekten som følger med en vei, nemlig større trafikk og utfart inn i området etter at anleggstida er over.

Fra inntaksdammen på kote 275 skal det være en kombinasjon av nedgravd rør fra inntaket til ca. kote 230, og derfra skal det være en mikrotunnel. I søknaden er det fremhevet at det skal være dialog med reindriften. Det er positivt at utbygger ønsker dialog. Men dette er noe som uansett bør være naturlig når noen ønsker å foreta inngrep i reindriftens bruksområder. Dette bør gjelde både før utbygging starter, under anleggsperioden og når driftsperioden er i gang.

Reindriftsforvaltningen mener at selv om søknaden er endret, vil det fremdeles bety et inngrep i viktige vår- og sommerbeite for Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Det omsøkte området er en "urørt" lomme i et ellers sterkt inngrepsbelastet reinbeitedistrikt. Barmarksbeiter er en mangelfaktor i distriktet, og derfor er det ikke ønskelig med flere inngrep.

Reindriftsforvaltningen fraråder derfor at det gis tillatelse til utbygging, selv om søknaden er endret.”

Voengel Njarke reinbeitedistrikt uttaler i e-post datert 01.10.09:

” ...

Voengel Njarke ser ikke at fremlagt forslaget til utbygging vil kunne aksepteres fra vår side. Kjellvika er for oss et meget viktig vår-sommer-høst beite. Vi går derfor sterkt inn for at det ikke gis konsesjon. Viser forøvrig til vår uttalelse i forbindelse med Tosbotn kraftverker.”

Fylkesmannen i Nordland uttaler i e-post datert 16.10.09:

” ...

Viser til e-post av 12.10.09 vedlagt endringsforslag for Kjelvika kraftverk.

Fylkesmannen gikk i brev av 03.01.08 mot utbygging av Kjelvika kraftverk. Bakgrunnen for dette lå i en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdier i området. Områdets verdi som sammenhengende inngrepsfrie naturområder fra fjord til fjell ble spesielt framhevet.

Endringsmeldingen følger av NVEs ønske framsatt etter befaringsom å se på alternative løsninger for inntaksplassering. Det følger av dette at det nå søkes inntak på kote 275 moh,

samt at tidligere omsøkte alternativ med inntak på kote 400 moh og kote 180 moh bortfaller, jfr. konklusjon i beskrivelse av Kjelvika kraftverk av 14.04.2009.

Fylkesmannen registrerer at det reviderte utbyggingsforslaget innebærer at inntakspunktet vil bli lokalisert ca. 600 meter nedstrøms det opprinnelige planlagte inntakspunktet, og følgelig medføre at tiltakets påvirkning av inngrepsfrie naturområder reduseres. En eventuell realisering av de reviderte utbyggingsplaner vil fremdeles medføre tap av sammenhengende inngrepsfrie naturområder fra fjord til fjell. Vi kan ikke se at det reviderte forslaget således vil endre vår prinsipal anførsel framsatt i frarådningsbrevet av 03.01.08. Anbefalingen i nevnte brev opprettholdes."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Fjellkraft AS er en privat utvikler av småkraftverk med et stort antall prosjekter over hele landet. Fjellkraft ble etablert høsten 2003 med formål om å investere i ny, miljøvennlig vannkraftproduksjon og eies nå av Nordkraft.

Om søknaden

Fjellkraft AS søker om tillatelse til følgende utbygging:

1. Etter vannressursloven § 8 til å bygge Kjelvika kraftverk og å overføre vann fra sidebekker.
2. Etter energiloven om tillatelse til bygging og drift av Kjelvika kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

Beskrivelse av området

Kjelvika ligger i nordre ende av Tosenfjorden i Brønnøy kommune, Nordland. Kjelvikelva renner ut øst i fjorden, ca. 4 km sør for Tosbotn, som er et lite lokalsamfunn innerst i fjorden. Tosbotn ligger langs Rv 76 mellom E6 og Brønnøysund. Det er ingen veiforbindelse til Kjelvika. Sjøveis transport er mulig fra Tosbotn, og fra Rv76 tvers over fjorden. Prosjektet har ved inntaket et nedbørfelt på 11,9 km².

Fra de øverste kilder til utløpet i fjorden har Kjelvikelva en lengde på ca. 4 km. Størsteparten av tilsiget fra fjellet samles i ett hovedløp på ca. kote 280. Herfra til ca. kote 175 renner elva i et relativt flatt terreng, før den stuper bratt ned mot fjorden, og flater ut igjen ca. 100 m før utløpet.

Berggrunnen er granitt og granodionitt, med noe glimmergneis og glimmerskifer. Granitt er en hard og tungt forvitrende bergart som ikke gir spesielt gode vekstvilkår for plantelivet. Sedimentbergarten glimmerskifer er i utgangspunktet mer gunstige for plantelivet, men er i dette området sterkt omdannet og dermed tungt forvitrende, noe som gir utslag i relativt fattige vegetasjonstyper som blåbærskog.

Den nordlige og østlige delen av nedbørfeltet er preget av bart fjell der det er sparsomt med vegetasjon, mens den sørlige delen av nedbørfeltet er preget av lyngheivevegetasjon. I lia ned mot fjorden er vegetasjonen dominert av blåbærgranskog. Det er tatt belegg av moser og lav fra elvebredden og fra skogen langs elven. De aller fleste av de innsamlede artene var vanlige og vidt utbredte, og ingen var typiske fosserøypåvirkede arter eller på den norske rødlista. På gamle trær i

skogen ved elva ble det funnet bl.a. lungenever, skrubbenever og lodnevreng som indikerer en viss fuktpåvirkning.

Det ble ikke registrert forekomster av naturtyper etter DN-håndbok 13 eller viktige ferskvannslokaliteter etter DN-håndbok 15 i tiltaksområdet. Potensialet for viktige naturtyper langs den planlagte veitraseen inn til Tosbotten blir ansett som liten, men er ikke undersøkt i felt.

Det er mye elg i området og deler av influensområdet er sommer- og høstbeite for elg. Det forekommer også streifdyr av de rødlistede rovdyrene jerv, gaupe, ulv og bjørn.

Det er kun helt nederst i elva hvor det er fysisk mulig for anadrom fisk å ta seg opp. Ca. 100 m fra elvemunningen stiger terrenget bratt, og umuliggjør videre oppgang av fisk. Den øvrige del av elva er ikke egnet leveområde for fisk.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Influensområdet består av sammenhengende inngrepsfritt område fra fjord til fjell. Det er ingen fast bosetting i nærheten av tiltaksområdet. Nærmeste bosetting er Tosbotn ca. 4 km unna. Eneste atkomst til Kjelvika er per båt. Det går en sti opp fra fjorden til Kjelvikaheia. Denne går langs sørsiden av elva og benyttes mest av folk på jakt og bærplukkere.

HelgelandsKraft AS har søkt konsesjon for i alt 6 kraftverksprosjekter i Tosbotn. Disse ligger dels langs Tosenfjorden og dels i Tosdalen. Nabofeltet til Kjelvika i sørøst inngår i de konsesjonssøkte Tosdalen og Lille Tosdalen kraftverk. 11,4 km utover fjorden ligger Kolvik kraftverk.

Teknisk plan

Kjelvika kraftverk presenteres med ett utbyggingsalternativ. De opprinnelige alternativene som ble omsøkt bortfaller iht. endringsmeldingen som ble sendt inn av Fjellkraft i april 2009.

Inntak og sperredam

Inntaksbassenget etableres ved at det bygges en betongdam på ca. kote 275. Det er fast fjell på damstedet og dammen får en lengde på ca. 50 meter og største høyde blir ca. 4 meter.

Vannvei

Vannveien vil ha en samlet lengde på 1,6 km fra inntak til kraftstasjon. Fra inntaksdammen på kote 275 og ned til ca. kote 220 ledes vannet i nedgravd rør med diameter 900 mm. Et belte langs rørtraseen på inntil 30 meter vil bli direkte berørt av grave- og sprengingsaktivitet i anleggsperioden. Trykkrøret graves ned og overfylles med masser slik at rørtraseen på sikt vil gro til med stedlig vegetasjon der hvor det ikke er fjell i dagen.

Fra ca. kote 220 og ned til ca. kote 25 ledes vannet i mikrotunnel med tverrsnitt 0,7 m². På denne strekningen blir det ingen permanente eller midlertidige inngrep som følge av etablering av vannvei.

I nederste del av tunnel, samt fra tunnelpåhugg ved ca. kote 25 og inn til kraftstasjonen, ledes vannet på nytt i trykkrør med diameter 900 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres i dagen på et flatt område ved Ytter-Kjelvika på sørsiden av elva, ca. 25 meter fra fjorden. Kraftstasjonsbygget oppføres med lettbetongelementer, trekledning og skifertak. Fra

kraftstasjonen blir det kulvert/kanal med en lengde på 20-25 meter ut til fjorden. Utløpshøyden til avløpskanalen er anslått til kote 3.

Det er planlagt installert to Pelton turbiner med generatorer på hhv. 3,5 og 1,7 MVA. Maksimal slukeevne blir på 2,23 m³/s. Minste slukeevne vil ligge på ca. 0,03 m³/s.

Elektriske anlegg

Generatorene får en ytelse på ca. 1,7 og 3,5 MVA. Transformatoren får samme ytelse og en omsetning på 0,4 (0,66)/22 kV.

Det går ingen kraftlinje inn i området i dag. Helgelandskraft har søkt om konsesjon for forsterkning av regionalnettet i Sør-Helgeland. I søknaden inngår ny sekundærstasjon for 132/22 kV i Tosbotn. Dersom stasjonen bygges, vil Kjelvika kraftverk mest sannsynlig bli tilknyttet sekundærstasjonen, som forventes å være klar innen 2-3 år.

Fra kraftstasjon og ca. 300 meter nordover graves det ned en 22 kV jordkabel av typen TSLF 3x1x95mm² Al eller tilsvarende. Videre legges 22 kV sjøkabel fram til Tosbotn. I gruntvannsområder er det planlagt at kabelen spyles ned i leir og sandbunn. Lengden på sjøkabelen blir ca 4,8 km. Fra fjorden og inn til Tosbotn transformatorstasjon benyttes det jordkabel av typen TSLF 3x1x95mm² Al eller tilsvarende.

Helgelandskraft vil eie og drive kraftlinjen fra kraftverket til den planlagte Tosbotn transformatorstasjon, og kraftlinjen vil dermed inngå i områdekonsesjonen til Helgelandskraft.

Transportanlegg

Transport av materiell skal utføres i hovedsak med båt over fjorden fra eksisterende kaianlegg i Lande. Lande ligger sørvest for Kjelvika og på motsatt side av fjorden. Transport og atkomst til området kan også skje med båt-/flåtettransport fra Tosbotn eller direkte fra riksveien og over fjorden.

Like i nærheten av Kjelvika kraftstasjon skal det bygges en kai og en permanent veiforbindelse med lengde ca. 150 m opp til kraftstasjonen. Der kaien bygges er det svaberg. Fjorden er noe langgrunn og det må derfor påregnes at kaien går ca. 10 meter ut fra svaberget.

Tippmasser fra tilløpstunnel benyttes til å danne kaiområdet og det støpes en betongplate med s = 1:10 for å lette atkomst ved både flo og fjære. Bak kraftstasjonen blir det en permanent vei frem til tunnelpåhugg ved ca. kote 25.

Resten av anlegget blir permanent veiløst slik at naturinngrepene begrenses. Transport av anleggsmaskiner og materiell opp til dam og øvre del av vannvei foretas med helikopter.

Massetak og deponi

Den øvre del av vannveien er veiløs og massene som flyttes i forbindelse med etablering av rørtrasé og inntaksdam blir plassert tilbake i rørtraseen ved at traseen heves noe i lavbrekk. Overskuddsmasser fra mikrotunnel benyttes i forbindelse med bygging av kaianlegg ved fjorden. Det blir med disse planene i følge søker, ikke behov for massedeponi.

Hydrologiske virkninger

Vassdraget er et typisk høyfjellsfelt med høy snaufjellsprosent, og lav effektiv sjøprosent. Feltstørrelsen oppstrøms inntaket på kote 275 er 11,9 km². Tiltaket vil ha hydrologiske konsekvenser på elvestrekningen mellom inntaket på kote 275 og utløpet av Kjelvikelva.

Berørt elvestrekning fra inntaket til fjorden er 1,9 km. Midlere vannføring ved inntaket er i perioden 1961-1990 beregnet til 1,07 m³/s og alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til ca 0,053 m³/s. 5-persentil sommer- og vinter vannføring er beregnet til henholdsvis 0,242 m³/s og 0,041 m³/s.

Maksimal slukeevne for kraftverket er på 2,23 m³/s, hvilket utgjør ca. 200 % av middelvannføringen. Minimal slukeevne er på 0,03 m³/s.

Det foreslås at det slippes minstevannføring på elvestrekningen nedstrøms inntaket som tilsvarer de beregnede sesongmessige 5-persentiler.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Kjelvika kraftverk til ca. 14,3 GWh, fordelt på ca. 6 GWh vinterkraft og 8,3 GWh sommerkraft.

Byggekostnadene beregnet til 54 mill. kr, noe som gir en utbyggingspris på 3,77 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader for det opprinnelig omsøkte prosjektet. NVEs kostnadsoverlag samsvarer bra med søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Samlet permanent berørt areal er ca. 5,6 daa fordelt på inntak, veianlegg og kraftstasjon.

Eiendommene og fallretten langs Kjelvikelva eies av Erling Olsen, Bjørg og Terje Bekkevold, Torbjørg Iversen og Øistein Hansen. Fjellkraft AS har inngått avtale med grunneierne om utbygging. Dette er de eneste berørte grunneierne i selve utbyggingsområdet.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Berørt område er LNF-område (Landbruk-Natur-Friluftsliv) i kommuneplanens arealdel for Brønnøy kommune. Det må søkes unntak fra arealdelen i kommuneplanene for å realisere kraftverket.

Samlet plan (SP)

Kjelvika kraftverk har ikke tidligere vært behandlet i Samlet Plan for vassdrag. Det omsøkte kraftverket har en installasjon under 10 MW og er dermed fritatt for behandling i Samlet Plan.

Verneplan for vassdrag

Kjelvikelva er ikke et verna vassdrag.

Inngrepsfrie områder

I tiltaksområdet er det sammenhengende inngrepsfrihet fra fjord til fjell. Kraftstasjonsområdet vil ligge i inngrepsfri sone 2, 1-3 km fra nærmeste inngrep. Inntaket vil ligge i inngrepsfri sone 1, 3-5 km fra nærmeste inngrep.

Nasjonale laksevassdrag

Tosenfjorden er ikke del av noen nasjonal laksefjord.

Saksbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter § 8. NVE har ved kgl.res. av 10. desember 2004 fått delegert myndighet til å gi konsesjon for kraftutbygging med installert effekt inntil 10 MW. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skadene for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen, berørte statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. NVE har befart området sammen med representanter fra Fjellkraft AS, Sweco, reinbeitedistriktet, naturvernforbundet, grunneiere og Brønnøy kommune den 25.08.2008. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i uttalelsene:

Brønnøy kommune (BK) er positive til en realisering av Kjelvika kraftverk i henhold til foreliggende søknad. Kommunen mener at det er viktig i den videre bearbeidingen at det søkes løsninger som vil redusere behovet for deponering av overskuddsmasser, gi en maksimal landskapstilpasset trasé for adkomstvei og ivareta avbøtende tiltak som nevnt i saksutredning, fagrapport og uttalelse fra Fylkesmannen i Nordland. Videre mener kommunen at nettilknytning bør skje via jordkabel.

BK er positive til den nye løsningen og mener at denne i sum vil gi mindre negative konsekvenser for landskap og miljø. De trekker frem massedeponiet ved sjøen som det ikke lenger er behov for, kai løsning og sjøkabel istedenfor vei og luftlinje og flytting av inntakspunkt til kote 275.

Fylkesmannen i Nordland (FM) går mot en utbygging av Kjelvika kraftverk på bakgrunn av en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området. FM trekker spesielt fram områdets verdi som følge av sammenhengende inngrepsfrie naturområder fra fjord til fjell og bortfall av dette som følge av tiltaket. Dersom det blir gitt konsesjon slutter FM seg til de mulige avbøtende tiltak som er beskrevet i Sweco Grønners rapport om konsekvenser for biologisk mangfold.

FM har ikke endret sitt synspunkt på bakgrunn av endringsmeldingen for Kjelvika kraftverk.

Nordland fylkeskommune (NF) anbefaler at det gis konsesjon for bygging av Kjelvika kraftverk alternativ A på vilkår om at veien fra Tosbotn tas ut av planen. Det forutsettes dermed at transport til kraftstasjonen gjennomføres med båt. Dersom det blir gitt konsesjon så ønsker NF at følgende inntas i vilkårene: NF viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Videre så mener NF at det må legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutformingen av tiltaket og at fylkesmannens og kommunenes anbefalinger til avbøtende tiltak tas til følge.

NF har ingen ytterligere merknader til endringsmeldingen for Kjelvika kraftverket.

Statens vegvesen, region nord, Helgeland distrikt har ingen merknader til søknaden, men de forutsetter at det tas kontakt dersom det blir snakk om tilknytning til offentlig vegnett.

Kystverket Nordland har ut fra havne- og farvannsmessige hensyn ingen spesielle merknader til søknaden som foreligger, men ser at det skal gjøres tiltak i sjø. Kystverket vil opplyse om at alle inngrep i sjøområder må gjennomgå en særskilt behandling i forhold til havne- og farvannsloven før de kan settes i verk.

Sametinget har ingen spesielle merknader til tiltaket. De minner om kulturminnelovens § 8, andre ledd dersom det under arbeid i marken skulle komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området.

Reindriftsforvaltningen i Nordland (RiN) fraråder at det blir gitt tillatelse til utbygging av Kjelvika kraftverk. De viser også til at uttalelsen innbefatter vurderinger som er kommet fra Voengel Njaarke reinbeitedistrikt. Reinbeitedistriktet er sterkt i mot en utbygging på bakgrunn av de reduserte beitearealene som de har fått gjennom mange store inngrep og nye inngrep som planlegges i området. De legger også stor vekt på at prosjektet må ses i sammenheng med eksisterende og planlagte utbygginger i distriktet og ikke som et enkeltstående prosjekt. RiN vektlegger viktigheten i at det omsøkte prosjektet ligger i et urørt område som bør forbli urørt, og at det utgjør et kjerneområde for den sørsamiske reindriften.

RiN mener at selv om søknaden er endret så vil det bety inngrep i viktige vår- og sommerbeite for det berørte reinbeitedistriktet. RiN fraråder at det gis tillatelse til utbygging selv om søknaden er endret.

Voengel Njaarke Reinbeitedistrikt kan ikke akseptere det nye forslaget til utbygging av Kjelvika kraftverk og legger vekt på at området er et viktig vår-, sommer- og høstbeite. De går derfor sterkt mot at det gis konsesjon.

HelgelandsKraft AS orienterer i sin uttalelse om nettilknytning og kostnadsfordeling. De påpeker at kraftverkene betinger at det blir bygd en 132 kV fram til en ny trafostasjon i Tosbotn. HelgelandsKraft AS mener at det er mest fornuftig at Kjelvikas tilknytning kan skje gjennom 22 kV kabel i sin helhet da dette skal benyttes i stasjonene som planlegges av HelgelandsKraft AS.

Naturvernforbundet avd. Sør-Helgeland og avd. Nordland går sterkt mot at det gis konsesjon i denne saken. De mener at kraftpotensialet ikke står i rimelig forhold til naturinngrepet i det uberørte området som blir berørt og at utbyggingen vil komme i konflikt med nasjonale mål og føringer, kommunens egne miljømål og regionale planprosesser.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skader/ulemper ved det planlagte tiltaket.

Fordeler

- En utbygging etter de foreliggende planene vil, etter søkers beregninger, gi ca. 14,3 GWh i ny årlig produksjon.
- Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshaverne/grunneierne.

Ulemper

- Tiltaket innebærer fysiske inngrep i form av dam, rørgate, kraftstasjonsbygning og kaianlegg i ett uberørt naturområde.
- Kjelvikelva får sterkt redusert vannføring på utbyggingsstrekningen store deler av året. Dette vil virke negativt inn på det helhetlige landskapsbildet som elven bidrar til.
- Prosjektet vil kunne gi negative konsekvenser for Voengel Njaarke reinbeitedistrikt som har vår-, sommer- og høstbeite i området.

- Bygging av kraftverket vil påvirke ett område med sammenhengende INON arealer fra fjord til fjell.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med inntaksdam, tunnel, nedgravd rørledning og kraftstasjonsbygning. Inngrep i forbindelse med anleggelse av kraftstasjon og kaianlegg vil bli synlig fra fjorden, mens rørgaten kun vil bli synlig fra fjellområdene rundt Kjelvikheia. Området er i dag veiløst og uten tyngre tekniske inngrep. Prosjektet er planlagt gjennomført uten bygging av nye veier, det skal bygges kaianlegg nede ved fjorden og maskiner og utstyr skal flys inn til inntaksområdet.

BK og NF er positive til en utbygging, og flere av kravene til avbøtende tiltak er imøtekommet i søkers reviderte plan. FM, RiN, reinbeitedistriktet og naturvernforbundet går mot at det gis konsesjon til Kjelvika kraftverk. FM vektlegger områdets verdi som et sammenhengende INON område fra fjord til fjell noe også naturvernforbundet påpeker. Reinbeitedistriktet ønsker ikke ytterligere inngrep i sine beiteområder og vektlegger viktigheten av å ha urørte område og at prosjektet må sees i sammenheng med eksisterende og planlagte utbygginger i distriktet. De resterende høringsuttalelsene er enten positive til utbygging, eller har ingen spesielle merknader til prosjektet.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Utbyggingen vil gi redusert vannføring på den berørte elvestrekningen. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på ca. 240 l/s i perioden 1. mai til 30. september og ca. 40 l/s i perioden 1. oktober til 30. april. Denne vannføringen tilsvarer 5-persentil verdiene for sommer- og vintervannføring. Restfeltet er 2,6 km² mellom inntaket og kraftverket/utløpet. Med gjeldende tilsigsserie utgjør dette 0,23 m³/s. Maksimal slukeevne til kraftverket er på ca. 200 % av middelvannføringen ifølge søker. I et midlere år vil vannføringen overstige maksimal slukeevne i 45 dager og ligge under minste slukeevne i 60 dager. I perioder med store flomtopper vil det fortsatt gå mye vann i elva selv etter en utbygging, men disse vil bli noe dempet.

Reindrift

Kjelvika kraftverk er planlagt bygget innenfor Voengel Njarke reinbeitedistrikt. Området ved Kjelvika benyttes til vår- og sommerbeite, og det er en trekkvei som krysser øvre del av dalen. Voengel Njarke reinbeitedistrikt, RiN og Naturvernforbundet er alle imot en utbygging og mener at Kjelvika kraftverk vil kunne få negative konsekvenser for reindriften i området.

RiN og reinbeitedistriktet trekker frem at området er et viktig vår- og sommerbeite for distriktet og at de generelt er sterkt berørt av inngrep som kraftutbygginger, kraftlinjer, hyttebygging, nydyrking, veier, jernbane og andre typer inngrep. De legger også vekt på at det er planlagt flere nye utbygginger av vann- og vindkraft innenfor distriktet. Området som berøres tilhører det samme fjellpartiet som går østover mot Tosdalen hvor det også planlegges småkraftutbygginger, og de mener at Kjelvika kraftverk må ses i sammenheng med de andre tiltakene som planlegges i området.

Til tross for endringsmeldingen som Fjellkraft AS har kommet med så er RiN og reinbeitedistriktet fortsatt negative til en utbygging da de mener at det berørte området ikke er vesentlig endret langs elvestrekningen og at et viktig beiteområde fortsatt vil bli påvirket. RiN er positive til at veien er tatt ut av prosjektet og mener at dette isolert sett vil ta bort uønskede effekter som en vei ville medført.

Søker mener på sin side at de kan imøtekomme rendriften i området ved å ikke utføre anleggsarbeid på de tidene av året det er rein i området og at tunneldriften kan utføres på vinterstid. De legger også opp til å på et tidlig tidspunkt inngå en dialog med reindriftsnæringen for å finne gode løsninger både i anleggs- og driftsfase.

NVE er av den oppfatning at Voengel Njarke reinbeitedistrikt er presset på tilgjengelige beiteområder og at det er en reell bekymring som settes frem i høringsuttalelsen. Samtidig mener vi at det er flere forhold ved det nye alternativet til Fjellkraft AS som i betydelig grad minsker den potensielle konflikten med reindrift i området. Overføringene som var planlagt i det opprinnelige prosjektet er nå fjernet og disse utgjorde betydelige vandringshindre for spesielt kalver på vei ned til beite i Kjelvikeheia. Videre er det nå planlagt et nytt inntakssted i hovedelva som etter NVEs oppfatning fra befaringen vil bli liggende i et bratt og utilgjengelig parti som sannsynligvis er svært lite benyttet av rein.

Rørgatetraseen fra inntaket og til påhugget for tunnel vil etter NVEs vurdering måtte sprenges på store deler av strekningen da det er flere større og mindre tverrgående sprekkedaler i dette området. En nedsprenget rørgate vil kunne bli et "sår" i landskapet som også til en viss grad vil kunne legge beslag på beiteområder og samtidig øke graden av forstyrrelse etter en eventuell utbygging. NVE ser det som en stor fordel for prosjektet og de potensielle konfliktene med reindriftsnæringen om tunnelen fra fjorden kan gå helt fram til inntaket slik at rørgate i sprenget grøft kan unngås i sin helhet.

Selve fraføringen av vann på den berørte elvestrekningen mellom inntaket og brekket ned til fjorden ser vi ikke som noe problem i forhold til reindrift. Elva har naturlig perioder med en lav vannføring, men disse vil opptre noe hyppigere etter en eventuell utbygging.

De resterende delene av inngrepet vil finne sted nede ved fjorden og vil dermed etter NVEs syn ikke påvirke reindriftsnæringen i nevneverdig grad. NVE er også positive til at søker ønsker å gå i dialog med reindriftsnæringen på et tidlig tidspunkt for å få til gode løsninger i både anleggs- og driftsfase.

Når det gjelder behovet for se dette prosjektet i sammenheng med andre omsøkte og planlagte prosjekter i området så er NVE enig med reindriftsnæringen i viktigheten av dette. Sumvirkninger har vært et sentralt tema når NVE har vurdert konsesjonssøknadene i området og det har foregått en samkjørt saksbehandling på alle de omsøkte prosjektene i Tosbotn. Vi viser til eget notat om sumvirkninger i området for ytterligere begrunnelse.

I uttalelsen fra reinbeitedistriktet og RiN er det angitt en rekke eksisterende og planlagte tiltak som påvirker deres beitearealer. Distriktet er av den oppfatning at tålegrensen for innskrenkninger av deres beiteareal for lengst er nådd og at det nå er snakk om et være eller ikke være for videre drift. De viser bl.a. Grunnlovens § 110A, ILO-Konvensjonen 169 og St.meld.nr. 28 (1991-92). Reinbeitedistriktet krever stans i tildeling av nye konsesjoner og utbygginger i deres distrikt inntil myndighetene har gjennomført en faglig analyse av reindriftens tålegrense.

Etter det NVE kjenner til finnes det ikke per dags dato gode metoder for å vurdere tålegrenser for ulike fagtema. Samtidig er vi oppmerksomme på at relativt "små" inngrep kan få betydelige konsekvenser for reindriften i pressede områder dersom summen av inngrep i området overstiger reinens tålegrense. NVE mener med henvisning til uttalelser fra Reindriftsforvaltningen Nordland og Voengel Njarke reinbeitedistrikt, at reindriften trolig blir skadelidende dersom både Tosdalen, Lille Tosdalen og Kjelvika kraftverk bygges. Vi har lagt vekt på å se prosjektene i Tosbotn i sammenheng og at det innenfor dette reinbeitedistriktet har vært gjennomført flere reguleringer og utbygginger som har gitt driftsmessige ulemper.

NVE har kommet frem til at det bl.a. av hensyn til reindriftsinteresser, ikke bør gis konsesjon til bygging av Tosdalen kraftverk. Dette avgjøres endelig av OED. Vi har av samme grunn i vedtak av i dag avslått søknad om tillatelse til bygging av Lille Tosdalen kraftverk. Prosjektene kan etter NVEs mening få uheldige konsekvenser for flere fagtema som vanskelig kan avbøtes med tiltak.

På bakgrunn av at det ikke blir inngrep inn i Tosdalen så mener NVE at Kjelvika kraftverk kan realiseres dersom det bygges så skånsomt som mulig med vannvei i tunnel fra fjorden og helt opp til inntaket. Voengel Njarke Reinbeitedistrikt uttalte i saken som omhandler Tosdalen at et alternativ med å bygge inntaket i selve elva ville redusere unnvikelsesfaktoren for varige faste installasjoner og skremmeeffekten i anleggsperioden. Med en slik løsning mener NVE at det faktiske inngrepet i Kjelvika blir minimalt til hinder for rein som benytter området til vår- og sommerbeite og området vil fortsatt fremstå som relativt urørt av tyngre tekniske inngrep. Prosjektet er også planlagt veiløst kun med tilkomst via kaianlegg. NVE vurderer dette som positivt for reindriften da en vei inn til Kjelvika ville medført økt tilgjengelighet og dermed også økt menneskelig aktivitet noe som igjen kunne blitt en ekstra stressfaktor for dyrene i området.

En skånsom utbygging tilsier også at det må være en tett og god dialog mellom utbygger og reinbeitedistriktet når det gjelder tidsrom for anleggsarbeide i Kjelvika, dette er noe som må avklares i en eventuell detaljplanfase.

Landskap, INON og friluftsliv

Landskapet rundt Kjelvikelva er ikke berørt av tyngre tekniske inngrep og det fremstår i dag med store landskapsmessige kvaliteter fra fjorden og videre opp langs elva til Kjelvikheia som er en avgrenset gryte omsluttet av flere høye fjell. Elva er ikke godt synlig fra fjorden og den ligger godt skjult i terrenget på den nedre delen. De øvre delene av elva som ligger på heia er også relativt godt skjult, men den er selvfølgelig et viktig element dersom man går tur i området. Hele influensområdet i dette prosjektet ligger innenfor et INON område (Ingrepsfrie naturområder i Norge) som strekker seg fra fjord til fjell noe som gir området stor verdi for dette fagtemaet iht. OEDs retningslinjer. Det er ikke beregnet hvor stort bortfallet av INON vil bli iht. endringsmeldingen fra Fjellkraft, men arealet som bortfaller har blitt vesentlig endret etter at veien ble tatt ut av prosjektet og inntaket ble flyttet til kote 275.

Når det gjelder bruken av området i friluftslivssammenheng så går det en sti opp langs vassdraget fra fjorden. Det er en storslått utsikt både utover Tosenfjorden og innover Kjelvikheia fra der elva styrter ned mot fjorden. Ifølge søknaden så er Kjelvikheia mye brukt til bærplukking og jakt selv om det er et veiløst område. Det er også bygget en taubane for å frakte elg ned fra Kjelvikheia til fjorden. Søknaden nevner at området er brukt som turmål hovedsakelig om sommeren og at man da er avhengig av båtskyss.

Naturvernforbundet, FM, FK og BK har alle innvendinger mot de landskapsmessige inngrepene som det ble lagt opp til i det opprinnelige prosjektet til Fjellkraft. FM vektlegger inn sin uttalelse de negative virkningene prosjektet vil få på et inngrepsfritt naturområde som strekker seg fra fjord til fjell og de mener at konsekvensene for dette temaet er undervurdert i søknaden. De er også skeptiske til framføring av vei langs Tosenfjorden og bygging av inntaksdammer, rørgate og kraftstasjon og fraføringen av vann fra fosser og stryk i Kjelvikelva. BK har langt på vei trukket flere av sine innvendinger mot prosjektet på bakgrunn av endringsmeldingen som ble sendt på høring. Kommunen er positiv til at ankomstveien er tatt ut av prosjektet og erstattet av et kaianlegg. De konstaterer også at inntakspunktet er flyttet lenger ut i dalen, at det legges opp til å produsere langt mindre deponimasser en tidligere antatt ved bruk av mikrotunnel og at det planlegges bruk av sjøkabel i prosjektet. FK

ønsket også at veien inn langs Tosenfjorden skulle fjernes fra prosjektet noe den er i de reviderte planene til Fjellkraft.

Det er et nasjonalt miljømål å sikre at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på. Stortinget og flere etterfølgende regjeringer har i en rekke sammenhenger understreket verdien av å bevare områder uten tyngre tekniske inngrep som en del av vår nasjonale arv og identitet, friluftsliv og naturopplevelse, og biologisk mangfold. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk er sammenhengende inngrepsfrihet fra fjord til fjell gitt ”stor verdi”. Prosjekter som reduserer omfanget av slike områder er de mest konfliktfylte innenfor fagtemaet. Graden av konflikt skal likevel vurderes konkret ved hvert enkelt tilfelle.

INON-kartet illustrerer at planområdet ligger i et område som er lite berørt av tyngre tekniske inngrep. Dette ble også bekreftet gjennom konsesjonssøknaden, høringsuttalelser og befaring i området. De landskapsmessige verdiene i Kjelvika er etter NVEs syn knyttet til urørthet i kombinasjon med dalens utforming. NVE er klar over at INON har den svakhet at systemet ikke skiller mellom inngrepenes omfang og art og at et inngrepsfritt område kan oppleves som urørt selv etter et inngrep. I dette tilfellet så mener NVE at dersom det anlegges en inntaksdam på kote 275 nede i en elvekløft og at hele vannveien bores i fjell fra fjorden og opp til inntaket så vil fortsatt store deler av Kjelvikheia fremstå som urørt selv etter en utbygging. En skånsom utbygging er også avhengig av en veiløs bygging av inntaksdam slik det fremgår i den reviderte planen fra søker. NVE er klar over at en reduksjon i INON øker konfliktgraden men reduksjonen er ikke avgjørende for vår avgjørelse isolert sett.

Det planlagte inngrepet i Kjelvika vil også kunne ha en innvirkning på sårbar høyfjellsnatur som også er omtalt spesielt i OEDs retningslinjer for små vannkraftverk. Det står retningslinjene at inngrep bør unngås dersom muligheten for avbøtende tiltak er begrenset. På bakgrunn av søkers nye utbyggingsløsning så er NVEs oppfatning at dette prosjektet har gode muligheter for virkningsfulle avbøtende tiltak dersom det planlegges tunnel helt opp til inntaket. Dette vil medføre at inngrepet i høyfjellet vil begrense seg til bygging av inntaksdam i elveløpet.

Når det gjelder friluftsliv og bruken av området så er FM og Naturvernforbundet uenige med søker i at utbyggingen i sum vil være positiv for friluftslivet på Kjelvika. Naturvernforbundet vektlegger at ikke alle ønsker en større grad av tilrettelegging av friluftslivet og at det er nettopp den autentiske naturopplevelsen som vil bli ødelagt ved slike inngrep. FM deler dette synet og mener at friluftskvaliteter henger nøye sammen med inngrepsfrie områder.

NVE er enig med FM og Naturvernforbundet i at en økt tilgjengelighet ikke nødvendigvis er positivt for friluftslivet ved Kjelvika. Dersom man er ute etter å oppleve uberørt natur så er Kjelvika slik det fremstår i dag et flott naturområde, samtidig så kan en tilrettelegging også være med å fremme utøvelsen av friluftsliv for folk som har en noe høyere terskel for å dra på tur.

I henhold til de reviderte planene til Fjellkraft så vil veien inn fra Tosbotn utgå fra prosjektet slik at deler av kritikken fra høringspartene faller bort. Det er også planlagt bruk av sjøkabel. De opprinnelige overføringene er også fjernet fra prosjektet og inntaket er flyttet lenger ned i Kjelvikheia til ca. kote 275. Samlet sett vil dette etter NVEs syn være med på å minimere inngrepene i marka og dermed også hvordan prosjektet vil påvirke friluftslivet i området. NVE er av den oppfatningen at dersom prosjektet gjennomføres med vannvei i fjell helt opp til inntaket så vil påvirkningene på friluftslivet langs Kjelvikelva bli små.

NVE mener også at det bør renne noe minstevannføring i Kjelvikelva etter en eventuell utbygging med tanke på utøving av friluftsliv og opplevelsen av Kjelvikelva.

Biologisk mangfold og ferskvannsbiologi

Det ble ikke funnet noen naturtyper etter DN-håndbok 13 eller viktige ferskvannslokaliteter etter DN-håndbok 15 i tiltaksområdet. Det ble heller ikke funnet rødlistearter av moser og lav på den berørte elvestrekningen, men det ble funnet arter som indikerer en viss fuktpåvirkning fra elva. Den opprinnelige veitraseen langs fjorden var mangelfullt undersøkt, men denne har nå utgått fra prosjektet. Det forekommer streifdyr av rødlistede rovdyr i området. Samlet sett fikk området middels til liten verdi for fagtemaet biologisk mangfold i fagrapporten som fulgte søknaden. Vassdraget vurderes av miljørapporten ikke å ha verdi som gyte-, oppvekst- eller leveområde for fisk.

Naturvernforbundet og FM er kritiske til deler av utredningen som er utført. Naturvernforbundet savner en egen vurdering av konsekvenser for store rovdyr og de savner også en grundigere undersøkelse av rødlistearter. De etterlyser også en grundigere undersøkelse av veitraseen langs fjorden. FM er kritisk til tidspunktet for gjennomføring av feltundersøkelser og mener at det var for sent på året. De savner også en vurdering av arter opp mot den reviderte rødlisten fra 2006.

Søker stilte seg villig til å utføre en tilleggsregistrering langs den planlagte veitraseen og en oppdatering iht. den reviderte rødlisten.

Karplanter, moser og lav

NVE er positive til søkers ønske om å utføre ytterligere undersøkelser, men konstaterer at dette bortfaller da veien ikke lenger er en del av det omsøkte prosjektet. Når det gjelder oppdatering av rapporten iht. den reviderte rødlisten så har vi ikke bedt om dette, men vi har selv foretatt en kontroll av det forelagte materialet opp mot den reviderte rødlisten. Alle de registrerte artene av moser og lav står oppført som livskraftige på artsdatabankens hjemmeside.

NVE ser at den biologiske undersøkelsen ble utført noe seint på året, men mener at så lenge det var snøfritt i området så kan man vurdere både naturtyper, lav og moser på et relativt godt grunnlag. Det er et større problem å få gode registreringer av karplantefloraen på denne tiden av året da den i hovedsak vil være avblomstret og vissen. På bakgrunn av egen befarings i området er NVE enig med FM i at rapporten er tynn når det gjelder beskrivelsen av karplanteflora og vurdering av eventuelle naturtyper, men vi mener samtidig at dette ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken. NVE er også kjent med at det er utført flere grundige registreringer av moser og lav i de andre omsøkte prosjektene i Tosbotn. Disse er utført i regi av bl.a. NVE, DN og utbyggers konsulenter. På bakgrunn av disse undersøkelsene så vurderer NVE at sannsynligheten for ytterligere funn av rødlistearter i Kjelvikelva ikke er spesielt stort og det er derfor ikke stilt krav om ytterligere undersøkelser i området.

Fauna

Naturvernforbundet uttaler at det må gjøres en egen vurdering av områdets verdi for store rovdyr og konsekvensene for disse. Ifølge søknaden kan jerv, gaupe, ulv og bjørn forekomme på streif i området, men det er lite som tyder på at området rundt Kjelvika har større verdi for store rovdyr enn områdene rundt. NVE mener en ev. etablering av kraftverk i Kjelvika ikke har nevneverdige konsekvenser for store rovdyr. Man kan forvente at aktiviteten i anleggsperioden kan få en viss skremmeeffekt på vilt, men når ev. anlegget settes i drift vil påvirkningen på viltet i nærområdet være ubetydelig. Av den grunn ser ikke NVE behov for ytterlige vurderinger i forhold til store rovdyr.

Det antas at fossekall er vanlig forekommende i Tosbotn men arten er ikke observert i Kjelvikelva. Etter NVEs oppfatning er vassdraget av en slik beskaffenhet at fossekall kan bruke elva til både hekking og matsøk. Elven besitter fosser som kan fungere som viktige hekkeplasser, og et variert substrat som gir opphav til ulik bunndyrfauna som er viktig føde for fossekallen. En utbygging som

omsøkt vil forringe livsmiljøet for fossekallen, men den er ingen truet art. Mindre vannføring i elvene i hekkesesongen vil gi mindre fossesprøyt og lavere lydnivå fra fosser og stryk slik at hekkelasser kan bli avslørt når ungene tigger etter mat. For å avbøte de reduserte hekkemulighetene kan det settes opp predatorsikre hekkelasser på egnede steder i tillegg til at det må slippes minstevannføring. Dette er pålegg som FM ev. kan gi gjennom standardvilkår for naturforvaltning.

Fisk og ferskvannsbiologi

FM mener at en eventuell realisering av Kjelvika kraftverk ikke vil være i konflikt med anadrom laksefisk selv om det ikke er utført systematiske undersøkelser av fisk og ferskvannsbiologi i vassdraget. NVE støtter seg til fylkesmannens vurdering som har tatt høyde for at det er en mulighet for at laksefisk kan vandre ca. 100 meter opp i elva. Elva og tjernene i den øvre delen av vassdraget er ifølge søknaden fisketomme noe FM ikke bestrider i sin uttalelse. Derimot er FM kritisk til at det ikke er utført noen egen undersøkelse av bunndyrfaunaen i det omsøkte vassdraget.

NVE mener at en undersøkelse av bunndyr ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken men at det samtidig er viktig å opprettholde en helårs minstevannføring etter en eventuell utbygging for å ivareta livet i og rundt elva. Flere undersøkelser i bl.a. Norge og Europa har vist at man kan redusere de negative virkningene for bunndyr i betydelig grad ved å ivareta en minstevannføring. NVE vil også vise til at det ikke blir stilt krav til undersøkelser av bunndyr i forbindelse med bygging av småkraftverk så lenge det planlegges en minstevannføring i vassdraget, jfr. NVE og DNs veileder 3/2009 *"kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW)"*.

Kort om sumvirkninger

Kjelvika kraftverk inngår i en pakke på totalt syv omsøkte kraftverk i Tosbotn hvor Helgelandskraft planlegger de andre seks. I 1987 ble det i tillegg etablert et settefiskanlegg ved utløpet av Leiråa. Dersom det gis konsesjon til ytterligere regulering av Leiråvatnet samt bygging av Leiråa kraftverk, ønsker Marin Harvest AS å øke produksjonen av settefisk i anlegget. NVE vurderer om utvidelsen av settefiskanlegget er konsesjonspliktig, og vedtak kan fattes når konsesjonssøknadene i Tosbotn er avgjort.

De omsøkte kraftverkene i Tosbotn ligger innenfor en radius på ca. 4 km. Siden prosjektene vil berøre mange av de samme vassdragstypene, kan flere utbygginger få negative sumvirkninger. Innenfor biologisk mangfold kan det for eksempel være populasjoner som er avhengige av flere vassdrag for å kunne eksistere. Dersom utbyggingene fører til stor fragmentering av artens habitat, kan den forsvinne fra hele området. Konsesjonsmyndigheten må også vurdere landskapets tålegrense, samlede konsekvenser for reindrift, friluftsinnteresser osv. Sumvirkninger har vært et sentralt tema når NVE har vurdert disse konsesjonssøknadene. Det er derfor utarbeidet et eget notat hvor de samlede konsekvensene av utbyggingene er vurdert nærmere. NVE viser ellers til OEDs *"Retningslinjer for små vannkraftverk"* som er lagt til grunn i vurderingen.

Dersom det fastsettes visse krav til avbøtende tiltak er NVE av den oppfatning at en ev. bygging av Kjelvika kraftverk ikke vil medføre eller forsterke ulemper av betydning i de øvrige vassdragene som er omsøkt. På bakgrunn av dette mener NVE at i forhold til temaet *"sumvirkninger ved bygging av syv kraftverk i Tosbotn"* er Kjelvika kraftverk akseptabelt. Den samme vurderingen har vi lagt til grunn for kraftverkene Leiråa, Bjørnstokk, Tverråa og Storelva kraftverk. For Tosdalen og Lille Tosdalen kraftverk har vi kommet til at ulempene både for vassdraget som blir berørt og øvrige interesser i området er så store at vi ikke vil anbefale å gi konsesjon. Vi viser til eget notat om sumvirkninger som er vedlagt for ytterligere begrunnelse.

Andre forhold

Kulturminner

Naturvernforbundet påpeker i sin uttalelse at det ikke er foretatt arkeologiske undersøkelser av området. NVE viser til uttalelsen fra fylkeskommunen som henviser til at de har sjekket ut tiltaket mot sine arkiver og at de har vurdert potensialet for hittil ukjente kulturminner. De konkluderer med at det ikke er konflikt med kjente verneverdige kulturminner i området. NVE kan på bakgrunn av dette ikke se at det er behov for ytterligere arkeologiske undersøkelser.

Samiske interesser

Naturvernforbundet er også skeptiske til at området ikke er undersøkt for samiske kulturminner. Sametinget vurderer at det ikke er fare for at tiltaket vil komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner, men minner om kulturminnelovens § 8, andre ledd dersom det skulle komme frem gjenstander eller levninger som viser eldre aktivitet under arbeidet i marken. NVE kan på bakgrunn av dette ikke se at det er behov for ytterligere arkeologiske undersøkelser.

Samfunnsmessige virkninger

Naturvernforbundet bemerker også i sin uttalelse at det i Helgeland/Salten er et overskudd på kraft og at strømmangel da ikke vil være noe utslagsgivende argument i konsesjonsspørsmålet. Videre så er de kritiske til om byggingen av Kjelvika kraftverk vil bidra til næringsutvikling i distriktet da ingen av eierne eller grunneierne i prosjektet bor i Tosbotn. NVE er klar over at en eventuell utbygging vil gi inntekter til eiere og grunneiere som ikke bor i Tosbotn, men vi mener at prosjektene i Tosbotn samlet sett vil kunne gi positive ringvirkninger for næringslivet i området. Når det gjelder spørsmålet om kraftoverskudd og strømmangel så tar NVE dette med i vurderingen når fordeler og ulemper med prosjektet skal veies mot hverandre.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og en viss økning i ny årlig kraftproduksjon. Tiltaket vil gi en varig inntekt til FK, grunneiere og kommunen. Av hensyn til reindriftsinteresser, natur-, landskaps- og friluftsverdier i området mener NVE at ulempene kan avbøtes ved at det etableres tunnel fra fjorden og helt opp til inntaket på kote 275, at det slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året i Kjelvikelva og at det legges stor vekt på at utbyggingen blir så skånsom som mulig. Reindriftsinteressene kan etter NVEs oppfatning ivaretas med en god dialog under planleggings- og anleggsfasen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Kjelvika kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske anlegg og etablering av en ca. 4,8 km lang 22 kV sjøkabel fra kraftstasjonen til den planlagte transformatorstasjonen.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet men er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. HelgelandsKraft er områdekonsesjonær i det aktuelle nettområdet og vil stå for bygging og drift av anlegget. NVE finner det ikke nødvendig med egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning frem til trafostasjonen. Nødvendig høyspentanlegg, inkludert transformering til 22 kV, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Eksisterende 22 kV nett mellom Tosbotn og 132 kV ledningen Kolsvik-Langfjorden har ikke tilstrekkelig kapasitet for innmatning av kraften fra de sju kraftverkene. Helgelandskraft har derfor søkt om konsesjon for en ca 14,5 km lang 132 kV forbindelse mellom Lande koblingsstasjon på eksisterende 132 kV ledning og Tosbotn. Avhengig av hvilke kraftverk som blir realisert, er det søkt alternative plasseringer for en transformator med 22/132 kV omsetning i Tosbotn eller ved Borkamo.

For å unngå forsinkelser mener NVE at konsesjon for kraftverkene kan ferdigbehandles før en endelig vurdering av nettilknytningen er foretatt. NVE presiserer i denne sammenheng at konsesjonshaver for kraftverkene selv bærer eventuell risiko knyttet til om nettilknytningen blir vesentlig forsinket eller ikke lar seg realisere. Vi gjør videre oppmerksom på at NVE ikke vil behandle detaljplaner for kraftverket før nettilknytningen er avklart. For ytterligere informasjon om vurderingen av nettilknytningen viser vi til KI-notat nr. 14/2010 – Samlet vurdering av syv kraftverk i Tosbotn.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,07
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,053
5-persentil sommer	m ³ /s	0,242
5-persentil vinter	m ³ /s	0,041
Største slukeevne	m ³ /s	2,23
Minste slukeevne	m ³ /s	0,030

I Kjelvikelva er det iht. søknaden foreslått å slippe en minstevannføring på 242 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 41 l/s i perioden 1. oktober til 30. april. Til sammenligning er alminnelig lavvannføring beregnet til 53 l/s, mens 5-persentil sommer- og vintervannføring er estimert til hhv. 242 l/s og 41 l/s. Søkers forslag til minstevannføring er i samsvar med anbefalingene i miljørapporten. Det er anslått at minstevannføringsslipppet vil utgjøre ca. 1,9 GWh per år.

Maksimal slukeevne i Kjelvika kraftverk tilsvarer ca. 200 % av middelvannføringen og den berørte elvestrekningen vil i lengre perioder domineres av tilsig fra restfeltet og minstevannføringsslipppet. Restfeltet mellom inntaket og kraftverket i Kjelvika er på 2,6 km² og vil i gjennomsnitt bidra med 230 l/s like oppstrøms utløpet av kraftstasjonen.

BK og FK ønsker at det slippes en minstevannføring tilsvarende det som foreslås i fagrapprten som følger søknaden. FM mener at dersom det gis konsesjon så må det slippes en minstevannføring som tilsvarer 5-persentil vannføring for sommer og vinter. NVE støtter dette og mener det må slippes vann

forbi inntaket i Kjelvikelva hele året. En utbygging vil føre til en viss forringelse av landskapet i prosjektområdet, og dermed også en forringelse av opplevelsesverdiene. I vurderingen av størrelsen på minstevannføringsslippet legger NVE bl.a. vekt på at det fortsatt skal renne noe vann i stryket mellom Kjelvikeheia og fjorden og at livet i elva skal opprettholdes etter en utbygging. Med et tilstrekkelig slipp av minstevannføring finner NVE at de landskapsmessige effektene kan avbøtes i tilstrekkelig grad. Minstevannføring vil også være av vesentlig betydning for fossefall som ifølge miljørapporten trolig finnes i elva og annet liv i og langs vassdraget som er tilpasset dagens vannføringsregime.

NVE har også vurdert størrelsen på minstevannføringen i sammenheng med de andre utbyggingsprosjektene i Tosbotn. Det er lagt vekt på å ivareta biodiversiteten og viktige landskapselementer i Tosbotn.

På grunnlag av vassdragets verdi som landskapselement og de økologiske forholdene i og langs elva, mener NVE at det må slippes en minstevannføring i Kjelvikelva på 240 l/s i perioden 1. mai til 30. september. I perioden 1. oktober til 30. april går NVE inn for at det skal slippes 40 l/s. Dette vil etter NVEs syn, i tilstrekkelig grad være med å opprettholde levekårene for bl.a. bunndyrfaunaen, fossefall og annet liv i og langs elva. Disse kravene er i samsvar med forslag i søknaden.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet skal hele tilsiget slippes forbi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post. Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene.

Reindriften skal involveres under utarbeidelse av detaljplanene og konsulteres jevnlig under byggearbeidene slik at deres ønsker og behov blir tilfredsstilt i så stor grad som mulig.

FK har lagt frem et utbyggingsalternativ med nedgravd rørgate på øvre halvdel av vannveien. Etter NVEs vurdering har valget mellom nedgravd rørgate eller tunnel i dette området vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Vi mener, som nevnt i vår vurdering, at det er påkrevet med en tunnelløsning fra fjorden og opp til inntaket for i størst mulig grad å unngå konflikter med reindriftsnæringen og opplevelsen av landskapet i området.

NVE forutsetter at FK utarbeider en samlet plan for bruk og/eller deponering av tunnelmasser i detaljplanen. Ved godkjenning av detaljplanene vil NVE legge vekt på at de tekniske inngrepene skal få en god utforming.

I miljørapporten antar man at området er egnet som hekkeområde for rovfugl som havørn, kongeørn og fjellvåk. Disse artene er følsomme for forstyrrelser i hekketiden og etableringsfasen. Av hensyn til rovfuglbestanden skal arbeidet ved inntaksdammen skje utenfor den travleste hekkeperioden for rovfugl.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan settes i gang.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes spesielt til fylkesmannen om utslippstillatelse i anleggsperioden og ev. avklaring for driftsperioden. Det må legges frem en plan for FM som viser hvordan man vil håndtere forurensning i anleggsperioden. Dette gjelder særlig tilslammet vann fra tunneldriving, anleggsdrift med maskiner og bruk av kjemikalier.

Forholdet til Fylkesvise planer for småkraftverk

Både FM og Naturvernforbundet i Nordland og Sør-Helgeland ber om at behandlingen av søknaden utsettes til det er uarbeidet fylkesvise planer for små vannkraftverk. Med en slik plan vil man ifølge FM kunne vurdere konfliktgrunnlaget bedre og ha mulighet til å prioritere de prosjektene som gir minst miljøskader og er mest lønnsomme. OED har utarbeidet "Retningslinjer for små vannkraftverk" som gir anbefalinger for hvordan regionale planmyndigheter (fylkeskommuner, ev. kommuner) kan utarbeide regionale planer for små kraftverk. Nordland fylkeskommune v/fylkestinget vedtok i møte den 25.02.2008 oppstart av arbeidet med fylkesdelplan for små vannkraftverk. Forslag til Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – arealmessige vurderinger er sendt på en forhåndshøring i perioden 21.12.2009-01.03.2010. Etter forhåndsvurderingen vil fylkesrådet vurdere alle innkomne innspill og utarbeide et planforslag som sendes til offentlig ettersyn. Fylkeskommunen har som målsetning at planen fastsettes av fylkestinget i løpet av 2010.

OED har i flere klagesaker behandlet lignende krav om utsatt behandling. Departementet har ikke funnet grunn til å utsette behandlingen i saker hvor kommune eller fylkeskommune ikke fraråder

konsesjon eller peker på behov for samordnet fylkesvis planlegging. Det er ikke aktuelt på generelt grunnlag å utsette konsesjonsbehandlingen av saker inntil den fylkesvise planleggingen er avsluttet.

NVE har ikke fått noen signaler fra kommunen/fylkeskommunen om spesielle planleggingsbehov i denne saken, og følgelig er det ikke aktuelt å utsette saksbehandlingen av Kjelvika kraftverk. NVE bruker retningslinjene sammen med den informasjonen som er kommet frem under saksgangen i våre avveininger. Kjelvika kraftverk blir som nevnt behandlet parallelt med seks andre prosjekter innerst i Tosenfjorden. Sumvirkninger av prosjektene vurderes opp mot eksisterende inngrep i området, og NVE mener derfor at hensynet til områdets helhet er ivaretatt på en hensiktsmessig måte.

Kystverket

Kystverket opplyser i sin uttalelse at alle inngrep i sjøområder, som bygging av molo, bygging av kai, fylling eller lignende, vil måtte gjennomgå særskilt behandling i forhold til havne- og farvannsloven før tiltaket settes i verk. Søknad om slikt tiltak skal sendes Kystverket Nordland for behandling og avgjørelse etter havne- og farvannslovens § 18 andre ledd.